

Фото Олеса Дмитренка

● ГАРЯЧА ТЕМА

Петро АНТОНЕНКО

Про багатостраждальну долю давнього храму наша газета писала неодноразово. Одна з таких публікацій — інтерв'ю, яке дав “СП” історик Олександр Палій, — “Десятинну церкву — московським нащадкам Батия?” (“СП”, № 5, 2011 р.). Стурбованість громадськості викликає не лише те, що рештки Десятинної вже другий рік під відкритим небом і руйнується безцінне археологічне джерело нашої історії, не лише те, що зупинено подальші дослідження цієї території. Обурення викликають настирливі наміри Московського Патріархату, його українського підрозділу, спорудити на місці нашої національної святині свій московитський храм. Це вже не просто нахабство, це блюзнірство. Адже згадаймо, що наприкінці 1240 року саме Десятинна церква стала останнім оплотом оборони Києва від монголо-татар, місцем загибелі останніх захисників стольного граду, киян, які рятувалися в храмі. І ось на місці загибелі наших предків прагнуть поставити церкву саме ті, хто є нащадками нападників і нищителів. А те, що Росія, до цього — Московія, виросла з улусу Золотої Орди, давно вже не заперечують історики.

Місце храму, його рештки, руїни, а нині це величезний смітник у центрі столиці, на її історичному Дитинці, кілька днів тому стало сценою чергової провокації “батиїв”. У ніч на минулий четвер, у мороці, як і належить “татам нічним”, невідомі на той момент нападники завезли на Старокиївську гору, під самий паркан Десятинної, новенькі будівельні вагончики. Зняли їх краном із вантажівок і поставили між Національним музеєм історії України й парканом, яким обгороджено Десятинну. Очевидно, передбачаючи подібні провокації, на місці події

ОРДИ БАТИЯ ЗНОВУ ШТУРМУЮТЬ ДЕСЯТИННУ

У ніч із 25 на 26 травня, через 770 років після першого штурму монголо-татарами, Десятинна церква Києва, перша кам'яна церква Київської Русі і її головний храм, знову зазнала нападу, цього разу нащадків Орди. Цікаво, чи випадково було обрано дату? Адже 25 травня 996 року — день освячення Десятинної церкви. А 26 травня цього року на державному рівні розглядалася концепція розвитку столиці України. Невже штурм був приурочений до якоїсь із цих дат?

з'явилися представники громадськості міста, які борються проти затії спорудження тут московського храму. На їх підтримку прибув депутат парламенту Святослав Олійник. Спалахнув конфлікт між людьми, які хотіли завадити вивантаженню вагончиків чи, принаймні, з'ясувати, що все це означає, і невідомими “будівельниками”.

Із п'ятниці почалася злива хаотичної і суперечливої інформації щодо нічного інциденту. Святослав Олійник заявив в ефірі каналу ТВі, що провокативне вивантаження будівельних вагончиків не могло відбутися без санкції голови міської державної адміністрації Олександра Попова, адже треба мати добру підтримку, щоб нахабно вриватися на територію Національного музею. І що взагалі йдеться про неприховане потурання міської влади московським “забудовникам”. Одначе Попов заявив, що жодного будівництва на місці Десятинної не планується. Те ж підтвердив і головний архітектор міста Сергій Целовальник, додавши, що вагончики було завезено, *мабуть*, для археологів, які вестимуть тут подальші дослідження. Натомість представники Ін-

ституту археології НАНУ заявили, що археологічні дослідження на об'єкті давно не ведуться через брак коштів і що вони нічого не знають про “доставлені їм” вагончики. Представники ж УПЦ Московського Патріархату поспішили заявити, що нічого не знають про завезення туди вагончиків як і про початок якогось будівництва. Потім проговорилися, що все це — ініціатива, тобто самодіяльність настоятеля так званого “Десятинного храму” отця Гедеона, який, очевидно, вирішив зайняти місце і “щось прибудувати”. Про такий намір відкрито говорив киянам-протестувальникам і сам Гедеон. “Десятинний храм”, про який йдеться, це ота самозвана “каплиця” Московського Патріархату, побудована самозахватом кілька років тому поруч із Десятинною і музеєм.

Словом, таємничість і невизначеність. Слід зазначити, що все це відбувалося одразу після завершення, причому, безуспішного, конкурсу на крашу концепцію подальшої долі решток Десятинної церкви.

Закінчення на стор. 4

НА МОВНОМУ ФРОНТІ — БЕЗ ПЕРЕМІН?

3

ЯКЩО ВИ ЛЮБИТЕ НАШЕ КІНО...

5

ЗАГАДКОВІ ЕНЕРГІЇ МІСЯЦЯ І СОНЦЯ

8–9

НОТАТКИ НА БЕРЕГАХ “РІЧКИ ГЕРАКЛІТА”

10

ЯК ХОДИТИ ПО ЗЕМЛІ

14

На Південно-Східній Слобожанщині (а це північ Луганської області) урочистості розпочалися ще 19 травня проведенням у селищі Нижня Дуванка Сватівського району IX обласного з'їзду шкільних гуртків плекання української мови. Правління обласного просвітянського об'єднання на цьому вже традиційному патріотичному заході представляла заступник директора ЗОШ № 21 м. Луганськ Ірина Масютка. На її думку, цей з'їзд став особливим тому, що він уперше проводився в самому осердді луганської Слобожанщини, у віддаленому степовому селищі, розташованому майже у двохстах кілометрах від обласного центру. Завдяки зусиллям місцевої держадміністрації та просвітянського осередку Нижньодуванської школи на чолі з Тамарою Смальною освітньо-виховний

захід проведено на такому рівні та з таким завзяттям, що було чому позаздрити й повчитися педагогічним колективам великих промислових міст області. “Над Сватовим світає Україна у своїй неперевершеній красі” — не даремно так відгукнувся про це місто Луганщини відомий поет Іван Низовий.

Наступного дня урочистими подіями відзначився обласний центр. Уранці відбулося покладання квітів до підніжжя пам'ятника Тарасові Шевченку від владоможців Луганщини. Прикметно, що перші керівники всіх рівнів на цей захід так і не з'явилися. Як завжди, очільники області й міста вирішили “відбути номер” заздалегідь, за два дні до вікопомної дати, та й то за рахунок дрібних службовців та нечисленних представників деяких громадських організацій — і з цього добре вид-

ШЛЯХОМ КОБЗАРЕВОГО ЗАПОВІТУ

но, що насправді Шевченко їх не вельми цікавить. Зокрема про це свідчить і такий промовистий факт, що на сьогодні фактично припинив активну діяльність створений спільно ще за часів Президента Віктора Ющенка просвітянами Луганщини й керівництвом облдержадміністрації обласний Шевченківський комітет, який тоді успішно очолював попередній керівник Луганської області Олександр Антіпов.

Натомість по-справжньому творчо до відзначення вікопомної дати в житті України підійшли просвітяни Луганщини, які організували яскравий патріотичний захід разом зі співробітниками обласного будинку творчої інтелігенції “Світлиця” на чолі з директором пані Галиною Маринкіною та її заступником Тетяною Шишколовою, а також із директором обласної бібліотеки для юнацтва Світлою Аладжальян. Було спільно підготовлено виразно патріотичну, сповнену Шевченковим духом культурно-мистецьку програму, провідну роль у якій було відведено старшокласникам обласного центру. Крім них, у знакових виступах голови обласного об'єднання “Просвіти” Володимира Семистяги й члена Правління Юрія Кисельова були висвітлені чи не всі аспекти неперебунної актуальності Шевченкової творчості у світлі сучасного етапу національно-державного будівництва в Україні. Володимир Семистяга наголосив, що представляти Україну у світі потрібно через монументальне увічнення постаті Великого Кобзаря, а Юрій Кисельов прочитав власного вірша “Пам'ятник Шевченкові в Луганську”, присвяченого непростій історії тринадцятирічної давності з відкриттям у місті монумента Кобзареві на початку Міжнародного Шевченківського свята “В сім'ї вольній, новій”. Серед молоді найбільше запам'яталися українські пісні та гра на бандурі Андрія Федорчука й виконання пісень на поезії Тараса Шевченка Катериною Шумаковою. Справжньою окрасою концерту стало дворове виконання пісні “Тарасова гора” на сло-

ва української поетеси з Луганська Олександри Самарцевої відомим не лише в Україні, а й далеко поза її межами дуєтом незрячих луганських музик-гітаристів — братів Валентина й Михайла Золотухіних.

У неділю 22 травня величне Шевченківське свято відбувалося у Сватівському районі, обласному центрі, а також у Каневі за участю луганських просвітян. Заходи на Сватівщині розпочалися з урочистого покладання квітів до пам'ятника Кобзареві в селі Свистунівка, де було урочисто відкрито III обласний просвітянський Свистунівський Шевченківський фестиваль-конкурс, який потім продовжився у Сватовому. У кількох номінаціях конкурсу змагалися юні луганці та колективи навчальних закладів. Переможці й лауреати конкурсу, проведеного за активної підтримки Центрального Правління ВУТ “Просвіта” й особисто його голови, народного депутата України Павла Мовчана, Української світової кооперативної ради (Нью-Йорк), Національної асоціації кредитних спілок України та низки громадських організацій Луганщини, отримали грошові премії, були нагороджені цінними подарунками та поїздкою до Музею Тараса Шевченка в Києві. Всі без винятку учасники конкурсу отримали примірники безсмертного Тарасового “Кобзаря” та найкращі зразки продукції Видавничого центру “Просвіта”.

В обласному центрі зусиллями просвітян та активістів інших громадських об'єднань і політичних партій національно-патріотичного спрямування 22 травня проведено мітинг громадськості, учасники якого у своїх виступах проектували творчість Тараса Шевченка на сьогодення, пов'язуючи її з нагальними проблемами фактичної деукраїнізації нашої держави (що проявилось в продовженні терміну базування в Україні чужинського Чорноморського флоту, усуненні зі сторінок шкільних підручників з історії згадки про національно-визвольні змагання українського народу, припиненні Верховною Радою й підписанні “гарантом” Януковичем

сумнозвісного закону про червоні прапори тощо) та антиконституційного відчуження народу не лише від участі в управлінні державою, а й від своєї власної землі. “На нашій — не своїй землі” — так понад півтора сторіччя тому окреслив Тарас Шевченко становище української нації. Вочевидь, за цей час мало що змінилось, адже черговим антинародним кроком сьогоденної влади стало скасування мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення. Тому просвітяни вирішили взяти активну участь у зборі підписів за проведення всеукраїнського референдуму з питання щодо уможливлення купівлі-продажу землі. На цій проблемі наголошували багато промовців, і серед них — просвітяни Олександр Кобзев, Сергій Коваленко, Ірина Магрицька та інші. В унісон іншим учасникам мітингу член Правління обласного об'єднання ВУТ “Просвіта” Юрій Кисельов наголосив, що День перепоховання українського світоча — це не день скорботи, а свято виконання Шевченкових заповітів. І недопущення продажу української землі стане першим кроком на шляху визволення нації з її вікових кайданів.

За дієвої фінансової підтримки Злученого українсько-американського допомогового комітету, його голови пані доктора Лариси Кий, сприяння київської філії цього ж комітету, очолюваного пані Вірою Принько, Правління Луганського обласного об'єднання ВУТ “Просвіта” організувало та здійснило поїздки 19 лауреатів обласного Шевченківського конкурсу “Іду з дитинства до Тараса” на прощу до священної Шевченкової могили у Каневі. Участь у цьому заході взяли найкращі юні знавці української мови й творчості Великого Кобзаря з обласного центру, Алчевська, Брянки, Ровеньок, Біловодщини, Лугутинщини та інших районів і міст області. Для переможець цього конкурсу таку ж поїздку обласне об'єднання “Просвіти” спільно з Управлінням освіти й науки Луганської облдержадміністрації організує в червні поточного року.

ЗАПОРІЖЦІ Й ТЕРНОПІЛЬЦІ ОДНОСТАЙНІ: ПАМ'ЯТНИКОВІ ТАРАСУ ШЕВЧЕНКУ — БУТИ!

Пилип ЮРИК,
письменник, член “Просвіти”

Отож і вирішили запорізькі просвітяни (а їхня більшість — члени патріотичних партій), що їм не варто чекати милості від влади. При “Просвіті” вже більше двох десятиліть діє чудовий хор “Запорозькі козаки”, яким нині керує учень Анатолія Авдієвського Юрій Івченко. То чому б їм, хористам, не виступати із благодійними концертами та не заробляти кошти на монументальний пам'ятник?

Вирішили — зробили. Голова Запорізької обласної організації ВУТ “Просвіта” Олег Ткаченко і його заступник Василь Тимчина домовилися з тернопільцями про концерти. Як і два десятиліття тому, розпочали “Запорозькі козаки” свій тур із Тернопільської області. Тоді, на початку Незалежності, саме тернопільці підтримали їх, подарувавши козацькі однострої та національне жіноче вбрання. На жаль, більшість хористів і досі носять той одяг, латаючи та підшиваючи, — на обнову немає грошей.

...Йдучи Тернополем, куди по-

Досі запорізька влада боялася Великого Кобзаря, як вогню. Скажімо, колишній прокомуністичний міський голова Євген Карташов десятки разів обіцяв національно-патріотичним силам, що ось-ось уже, ну, зовсім скоро, в Запоріжжі з'явиться монументальний пам'ятник Батькові української нації. Щоб відволікти увагу громадськості, навіть конкурс на кращий ескіз оголосили. Виграв його скульптор Владлен Дубінін: молодий Тарас Шевченко дивиться вдаль, — на Хортицю, руку поклав на плече старому кобзареві — бо звідси, з народу, черпав наш геній і натхнення, й сюжети для творів. Здавалося б, бери ескіз і споруджуй! Але два терміни міського голови спливали, як вода в Дніпрі, а тільки хура й досі там. Нині новий голова міста Олександр Сін пообіцяв, що пам'ятник Великому Кобзареві все-таки буде. Казав пан: “Кожух дам”, та слово його тепле. А ще в таких випадках кажуть: “Дай, Боже, нашому теляті лева роздерти!”.

їхав у власних справах, ще здалеку почув чудові козацькі пісні. То біля греко-католицького собору, навпроти пам'ятника Йосипу Сліпому, виступали “Запорозькі козаки”. Кілька сотень тернопільців півколом оточили їх, підспівували, підтанцювали, а тільки-но закінчувалася пісня — лунали бурхливі оплески, підходили до скриньки й кидали в неї гроші.

Козацькі пісні змінювалися стрілецькими, повстанськими, потім — жартівливими. А коли розпочав виступ 82-річний бандурист Володимир Дяденко, всі глядачі заспівали разом із ним пісню “Думи мої” на слова Тараса Шевченка. Ледь не до впаду сміялися присутні на майдані, слухаючи жартівливу пісню у виконанні кобзаря “Там, на риночку”, про те, як москаль на ба-

зарі крав у баби і раків, і гусей, і сало, і навіть яйця...

І знову співав хор. Хлопці-тернопільці, тільки-но починалася швидка мелодія, підходили, запрошували хористок і під оплески присутніх танцювали з ними. І тоді згадалось авторів цих рядків, що вічно вчорашні політики ще й досі намагаються ділити Україну на дві, три або й чотири частини. Чи треба це самим українцям? Виступ хору “Запорозькі козаки” на Тернопіллі засвідчив, що український народ був і залишається єдиним цілим і бажає, щоб Україна була завжди соборною унітарною державою без іноземних розпорядників. А ще згадалися слова першого президента Білорусі Станіслава Шушкевича, який сказав Леоніду Кравчуку: “Тобі легше, бо в тебе є Західна Україна”.

Під час голодомору 1933-го тисячі втікачів зі сходу, яким удавалось перейти Збруч, знаходили на Західному Поділлі, Прикарпатті, на Волині, Буковині й Галичині не тільки шматок хліба, а й прихисток єдинокровних братів. Якби не Повстанська армія, котра діяла на західних теренах у кінці Другої світової, то

Цими ж днями просвітяни області взяли участь і в інших заходах, присвячених Дням пам'яті жертв політичних репресій українських героїв. Зокрема під час ушанування загиблих земляків від рук комуністичного режиму голова обласного просвітянського об'єднання Володимир Семистяга зазначив, що лише на Луганщині більшовики репресували до півтораста осіб із прізвищем Шевченко.

Хоч знакові роковини від дня перепоховання в Україні Великого Кобзаря минули, та патріотичні акції просвітян Луганщини на цьому не закінчуються — попереду організація та проведення заходів, присвячених 15-річчю прийняття Конституції України та 20-річчю незалежності нашої держави, Дню Державного Прапора, а згодом — і 200-річчю Тарасовому ювілею та іншим важливим датам. Тож і надалі вся діяльність Луганського обласного об'єднання товариства “Просвіта” буде спрямована на утвердження української державницької ідеї, кристалізацію національного духу та пробудження етнічної самосвідомості українців Східного краю.

Прес-центр Луганського обласного об'єднання ВУТ “Просвіта” імені Тараса Шевченка

всіх нас берії та жукови вивезли б до білих ведмедів. Саме агітатори із Західної України на початку 90-х зробили все, щоб переконати “східняків” — Україна повинна стати незалежною. І в часи, коли олігархи запорізьку сталь цінять набагато вище рідної культури, саме Західна Україна, хоча й сама не багата, допомагає творити на Півдні й Сході українські духовні цінності, споруджувати святині на зразок пам'ятника Великому Кобзареві.

— Ми побували, окрім Тернополя, в Теробовлянському (зокрема в Зарваниці), Гусятинському, Кременецькому, Лановецькому, Буцацькому, Збаразькому, Підволочиському районах, — розповіла ведуча концертів хор, член “Просвіти”, Леся Шевченко. — Враження прекрасні — не тільки мої, а й усього колективу. Чудова природа, прекрасні й щирі люди. Ми не побачили жодного п'яного на вулицях, недбало одягнутого — всі красиві. У містах — жодного недопалка під ногами, жодного папірця чи пластикової пляшки. Якщо порівняти з нашим Запоріжжям — це небо й земля. Нам потрібно вчитися в тернопільців. А щодо зустрічей, то всі ми будемо раді бачити їх у нашому краї.

Віталій МІХАЛЕВСЬКИЙ, заступник голови Хмельницького облоб'єднання товариства “Просвіта” імені Тараса Шевченка

16 травня 2011 року в приміщенні Хмельницького обласного літературного музею відбулося урочисте засідання та просвітянські читання, присвячені цим датам.

Відкрила засідання Ніна Шмурікова, голова обласного об'єднання, яка привітала всіх учасників урочистостей зі святом і зачитала вітання від Центрального правління ВУТ “Просвіта” імені Тараса Шевченка, підписане його головою — Павлом Михайловичем Мовчаном, народним депутатом України.

Про діяльність подільської “Просвіти” за 105 років існування та особливо про останні роки з доповідями та звітами виступили: Віталій Міхалевський — заступник голови Хмельницького обласного об'єднання; Віталій Мацько — Почесний голова облоб'єднання, доктор філологічних наук; Катерина Чабан — головний спеціаліст Хмельницького обласного управління культури, туризму і курортів; Василь Горбатюк — директор Хмельницького обласного літературного музею, голова обласної організації НСПУ; Олена Баваровська — заступник директора обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Островського; Леонід Грозан — голова Ізяславського районного осередку товариства “Просвіта”; Олександра Ванжула — член НСПУ; Любов Сердуніч — голова Старосинявського районного осередку товариства “Просвіта”; Валентина Байталюк — голова Дунаєвецького районного осередку товариства “Просвіта”; Євгенія Богдан-Белова — голова Подільського культурно-просвітницького товариства ім. Ференца Ліста; Надія Тарасова — голова Хмельницького відділення міжнародного товариства ім. Йогана-Себастьяна Баха з центром у м. Лейпциг; Мінді Хайнзон — представник культурно-просвітницької місії США в Україні, музикант (Yale University).

Студенти Хмельницького музичного училища ім. Владислава Заремби подарували присутнім кілька художніх номерів. Тріо бандуристок “Вогонь” (викладач Микола Босенко) — Катерина Ясенчук, Яна Ілларионова і Марія Сударчікова виконали українські пісні “Ой у вишневому саду” та “Гуцулка Ксеня”, а скрипальки Олена Кравець, Вікторія Оніл і Юлія Савченко (викладач Валентина Щур) майстерно зіграли “Цвіте терен”, “Якби мені не тиночки” та “Пісню кохання”. Мінді Хайнзон виконала на флейті п'єсу Клода Дебюссі “Сірінг”. У подарунок артисти отримали компакт-диски і книги, видані ВУТ “Просвіта” та місцевими авторами.

Звичайно ж, найбільші слова вдячності та грамоти від обласного

105-ті РОКОВИНИ

Нинішній травень особливий для просвітян Хмельниччини. Попри відзначення загальноукраїнських і світових подій, освячених іменем Тараса Шевченка, обласне об'єднання святкує 105-річчя від часу заснування “Просвіти” на Поділлі та 150-річчя з дня народження першого голови подільської “Просвіти” Костянтина Солухи.

Робоча президія (К. Чабан, В. Мацько, В. Міхалевський, Н. Шмурікова)

об'єднання — найактивнішим просвітянам. Серед них — Олександра Семенівна Ванжула, член НСПУ, та Раїса Семенівна Молчанова, лауреат обласної премії імені Тараса Шевченка, котрі ще з 50-х років минулого століття невідомо й непохитно пропагують українську мову, культуру й народні традиції і стали духовними учителями для теперішніх просвітян.

Згадуючи історію подільської “Просвіти”, варто зазначити, що її засновниками стали дворяни, вчителі, лікарі, священики: Юхим Сіцинський, Кость Солуха, Сергій Іваницький, Йосип Доронович, Кирило Стиранкевич (літ. псевд. Подоленко), Олексій Білоусов, Трохим Павловський, Олімпіада Пашенко, брати Олексій і Віктор Приходьки, Михайло Завойко, Віталій Карпович Стиранкевич. Вони зорганізувалися у жовтні 1905 року, а 4 травня (за новим стилем) 1906-го генерал-губернатор затвердив статут організації.

Незважаючи на всілякі перешкоди, перший період діяльності подільської “Просвіти” (1905—1914) засвідчив, що українська справа не затихла, а лише набирає обертів і сили. Ті заходи, що їх у

неймовірно важких умовах проводили перші просвітяни (літературні та музично-вокальні вечірки, масові гуляння прямо на вулиці, театральні вистави, лекції, поширення української літератури, пропаганда української мови тощо) справляли гарне враження на публіку, пробуджували національну свідомість. Для цього титанічних зусиль доклав перший голова “Просвіти” — лікар Кость Григорович Солуха, а також секретар Віталій Стиранкевич.

Костянтин Солуха народився 17 травня 1861 року в селі Коритне Балтського повіту Подільської губернії в родині бідного сільського священика. Батьки прагнули дати синові світську освіту, тому направили до другої Київської гімназії, яку він успішно закінчив 1879 року. Потім вступив на медичний факультет університету св. Володимира, після закінчення якого став лікарем. Без гучних слів, без зайвого пафосу він сумлінно виконував усі свої обов'язки як лікар і як громадянин, його життєвим кредо було: “Хто ж, як не я, коли ж, як не тепер”.

Після 1917 року просвітницький рух на Поділлі набрав масового характеру. Тільки у Кам'янецькому повіті в перші роки революції діяло

більше ста осередків. Але цей культурницький вогник швидко став згасати, як щойно до влади прийшли більшовики. На середину 1923 року припадає той сумний час, коли просвітянські осередки ліквідували, замість бібліотек відкрили хати-читальні, лікбези.

Членами Подільської “Просвіти” були відомі в Україні діячі-мознавці Григорій Голоскевич (село Супрунківці), Степан Дложевський, Федір та Антон Шумлянські, Сергій Іваницький, мистецтвознавці Віктор Приходько, Володимир Січинський, батько адмірала флоту Микита Горшков, письменники Григорій Костюк, Володимир Герасименко, Микита Годованець. Подільське крайове товариство “Просвіта” очолювали: лікар Кость Солуха (1906—1917); вчитель Євген Шманкевич (1918—травень 1919); учитель Євген Кондрацький (1919—1920); вчитель Антон Шумлянський (1920—1923). Секретарями “Просвіти” працювали В. Стиранкевич, В. Січинський. Павло Бутовський був заступником голови (1918—1920).

Нова хвиля просвітницького руху відродилася 1989 року, коли було створено обласне товариство української мови “Родовід” (головою у 1989—1990 рр. був Микола Магера). Пізніше обласну просвітянську організацію очолювали Василь Горбатюк (1990—1994), Віталій Мацько (1994—2004), Ніна Шмурікова-Гаврилюк (з 2005 року).

Із нагоди 100-річчя з часу створення “Просвіти” на Поділлі у грудні 2005 року проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію. 2006 року в області відбулися ювілейні свята, урочисті академії, конференції — низка заходів із нагоди 100-річчя подільської “Просвіти”. Нині подільська “Просвіта” відзначає свій 105-річний ювілей.

Особливістю цього річного урочистого зібрання було підбиття підсумків просвітянських читань учнівської і студентської молоді, що тривало з березня по травень. На заключному етапі було представлено 5 робіт. Найбільш запам'яталася науковим підходом і ґрунтовністю викладення праця учениці Хмельницького обласного ліцею Наталії Киданчук на тему “Діяльність подільської Просвіти у 1919—1923 роках”.

На зібранні були присутні представники преси, радіо та телебачення, бібліотек області, обласних організацій письменників, журналістів, художників і інших громадських організацій.

Особлива подяка колективам Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Миколи Островського та Хмельницького державного архіву за підготовлені книжкову та архівну виставки про діяльність подільської “Просвіти” за 105 років та її першого голови Костя Солухи.

«ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» НА ПОДІЛЛІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ»

Богдан КРИЩУК, викладач Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Саме такою була тема II науково-теоретичної конференції, що відбулась у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії. Її організатори, а це науковий відділ академії та правління Хмельницького Товариства “Просвіта”, приурочили цей захід 105-й річниці подільської “Просвіти” та 20-річчю Народного

Дому “Просвіти” в місті Хмельницькому.

У виступах, які підготували студенти 6 курсу Наталя Лисак, Інна Тоненчук, Інна Грона, Катерина Черешня, Віталій Сопрук та інші глибоко досліджено і висвітлено теми, що розкривають важливість діяльності “Просвіти” в усі часи її існування.

Це відзначили ректор академії Інна Шоробура, проректор із наукової роботи Олександр Галус, голова Хмельницької міської “Просвіти” Зоя Діденко.

Матеріали конференції опублікують у збірнику, який стане в нагоді всім, хто цікавиться громадським рухом в Україні й на Поділлі зокрема.

Висловлюємо глибокі співчуття завідувачу відділу мови, освіти та культурно-просвітницької роботи Секретаріату Всеукраїнського товариства “Просвіта” імені Тараса Шевченка Світлані Володимирівні Фешенко у зв'язку з важкою втратою — смертю матері Катерини Іванівни Кузьменко, яка відійшла в кращі світи 26 травня 2011 року на 74-му році життя. Світла їй пам'ять і земля пухом!

**Секретаріат,
Центральне правління,
редакція**

НОТАТКИ НА БЕРЕГАХ «РІЧКИ ГЕРАКЛІТА»

В'ячеслав ЛЕВИЦЬКИЙ

...Тепер, коли відомо, що у штаті напівреального заводу «Кварк» таки значиться Самашедший, час згадати про давній експеримент. Він обмірковувався можновладцями й інженерами — але не справдився через надмірний раціоналізм. Він віддалявся від простору фантазії, однак зазіхав на довершеність природи. У тому проєкті, націленому на зміну річкових течій, бракувало чутливості й зчливої небайдужості.

Вірогідно, недавні кібер-«записки» Л. Костенко реабілітували й точну науку, й низку уявлень про оновлення. Скажімо, замість ілюзій про Силіконову долину прозового оповідача-програміста надихала бесіда ураганів із людськими іменами. Право на перетворення, прокладання власної, уже афористичної, «лінії оборони» закріпилося за благородним мрійництвом. Ця ідея недарма ґрунтувалася на доробку шістдесятницької пози епікою. Зважаючи на назву чергової книги, «зміна течій» очікується в ліриці та, свідомо чи мимоволі, провадиться самою авторкою. За символ художнього руху, засвідченого її поетичними зверненнями, не випадково обрана «Річка Геракліта».

Напевне, твердити про перетворення в літпроцеси, які будуть відбуватися з поверненням класика, ще зарано. Поки що прикметною є ейфорія читача, на жаль, не завжди гречного й поміркованого. Проте один із можливих художніх орієнтирів теж очевидний. Панівний інтерес до риторики має шанс поповнитись увагою до поетики. Справді, культ вираження останнім часом істотно похитнувся в мистецтві. Згадки нинішніх авторів про зворушення, радість, жагу дедалі частіше виявляються доречною словесною фігурою. Уміння інтуїтивно відтворювати, проникати в зміст речей, майже знецінилося. За таких обставин більш ніж вагомою є присутність письменниці, котра прогнозувала, що колись «поетів буде, як машин, // вони вже не ходитимуть ногами» («Коли поетів буде, як машин...»). Розкішний фоліант, видрукуваний 2011 р., переконує: граційність, із якою «ходять скрипалі» («Як холодно! Акація цвіте...»), іше зрима, хоч і не для кожного досяжна.

Том віршів Л. Костенко заслуговує на те, щоб називатися новою збіркою. Така думка диктується, не лише зважаючи на кількість творів, що з'явилися в час «внутрішньої еміграції» письменниці — показова сама структура книги. В упорядкуванні О. Пашльовської ще не публіковані вірші перемежуються з добре відомими. У результаті на позір знайомий «я»-поет, якого довірливо відвідують генії («Учора в дощ зайшов до мене Блок...»), примірюється до іншої перспективи. Здається, він ніколи не відмовляв собі в посиланнях на історичні атрибути. «Мегафони маль» («Біль єдиної зброї»), «нектар дощу в бетонному флаконі» («Нектар дощу...»), хокеїсти й «компанія блажна» («Зустрілись двоє...») та ін. означували світ попередніх збірок. Через десятиліття спосте-

режені деталі не втратили очудності. Навпаки: реалії, виокремлені письменницею, гармонійно поповнилися згадками про стрази зазимків, яким «Сваровськи би позаздрив» («І сонце, й сніг, і ожеледь, все разом...»), поряд із іронією щодо ворон — «останніх Муз постмодерну» («Надходить ніч. Думки у неї хмарні...»). Найбільше переконує в цьому цілісна композиція збірки. Так, відмова від рубрикації за періодом написання дає змогу виокремити особні образні орієнтири в упорядковану єдність. Через вивільнені підтексти деякі давніші твори набрали провісницького гротеску, як-от щодо «львівських голубів», котрі «розмовляють... // Про що, не знаю. Про цікаві речі» («Львівські голуби»).

У відповідній злагодженості полягає важливий здобуток. По-заісторичні цінності, на яких тримається незрима «річка Геракліта», уведені автором у сучасний, помежево картинний, виклад. Виникає враження, що ліричний суб'єкт, велично йдучи на поступки добі, змінив схиму на змогу вчасно вимикати мобільний телефон. Таке відчуття дійсності змушує переосмислити радше не поезію Л. Костенко в межах покоління (у широкому сенсі), а традиційні тлумачення шістдесятництва, із огляду на її нові твори. Справді, вітчизняну культуру середини ХХ ст. прийнято ототожнювати з утвердженням повноти буття. Замість звернення до поняття «Ніщо», актуального в Західній Європі, у нашому тогочасному мистецтві загострюється питання: «Ти знаєш, що ти — людина?..» У цьому ракурсі прикметний вірш Л. Костенко «Був день як день, як дні усі буденні...» Автор апелює до постаті, досить суперечливої за «людиноцентричністю» своїх позицій: «Вмер Дерріда. Але усім до фені. // Бо кожен біг і думав про своє». «Я»-поет серед «нескінченних трас» розминулося з відомим французьким філософом. Ж. Дерріда, один із засновників учення про деконструкцію, розчиненість письма в усній мові, мінливість сенсів, сам стає знаком — знаком перестороги. Відхід гуманітарія не лише проілюстрував парадокси в метафізиці присутності, досліджуваній ним. Мислитель, якого критикували за піднесення розбіжностей у розумінні, несподівано уособив істину... Очевидно, згаданий твір приховує низку підказок щодо спадкоємності між генера-

ціями 1960-х років і подальших десятиліть.

Багатозначною для письменниці є й персона класичнішого Геракліта. Просвітчастий портрет еліна супроводжує читача завдяки алюзіям поетеси та графіці С. Якутовича. Автори перед- і післямови пояснюють посилання на фігуру іонійця трактуванням часу. Без сумніву, проблеми плинності послідовно порушуються шістдесятницею. Проте провідний образ узагальнює й кілька власне-стильових рис. Як відомо, Геракліт належав до натурфілософів — шукачів першооснови у світоустрої. Традиційно вони співвідносили джерело буття з певними речовинами та стихіями. Вирішальними для названого грецького мислителя, приміром, були вогонь і вода. Схоже зосередження на «матерії» притаманне й Л. Костенко. Речовинне начало вирізняє образний уклад лірика, де сполучаються «зима...», скляна і перкалева» («Сніги метуть...»), «наждачний перон» («Летять на землю груші, як з рога-ток...»), «осіння піротехніка — тумани» («Осіння піротехніка...»). До того ж, предметна закріпленість явищ часто нестійка, налаштована на дивовижне перевтілення. «В таке цвітіння, князю Володимире, // тобі не важко бути кам'яним?» — звертається ліричний суб'єкт до київського пам'ятника («Блискоче ніч перлиною Растреллі...»). Монумент, вилитий із металу, стає камінним: чи тільки метафорично (ціпеніє від зачарування), чи насправді. (Епізодична заувага про «кам'яного» князя, між іншим, трапляється також у «Записках українського самашедшого»).

З іншого боку, рядок, котрий дав назву книзі, надається до «менш філософичного» — колористичного — трактування. «Купання в річці Геракліта», що ввижається «я»-поетові, знаменує наростання вогнистих барв — первісної палітри, за древнім іонійцем. До входження в «осінні... карнавали» підштовхує неприйняття млявості: «Душа задивить-

ся в туман і марить обрисами літа» («Марнували літечко...»).

Ставлення письменниці до речовинного, сповненого пластичних переходів, дещо відрізняється від оцінки речі. Якщо, наприклад, А. Ахматова посилювала виразність самого предмета, у Л. Костенко істотна відстань від нього. Явище здебільшого пізнається ліричним героєм опосередковано, за допомогою чогось суміжного чи проміжного: віддзеркалення, пейзажу під балконом, звуку. Цим визначена авторська метафорика. Художній простір розбудовується подібно до затемненої кімнати, на стіни якої падають силуетні відблиски з лампи-нічничка. З'ясувати атмосферу таких теренів вдасться, тільки склавши «мозаїку» з усіх контурів. Через малюнок на завісі осінє може стати перехрестям, де зустрічаються венеційські портали, димарик, що за горбком, «як підліток...», смалить самокрутку», і Синя Борода. Напівказкове марево навіюється побутовою сценкою — сентиментальними віддаленнями та наблизненнями, коли «до шибки притулився голубок... // Моя фіранка, штапельний лубок, // хитає лоджій обриси суворі» («До шибки...»).

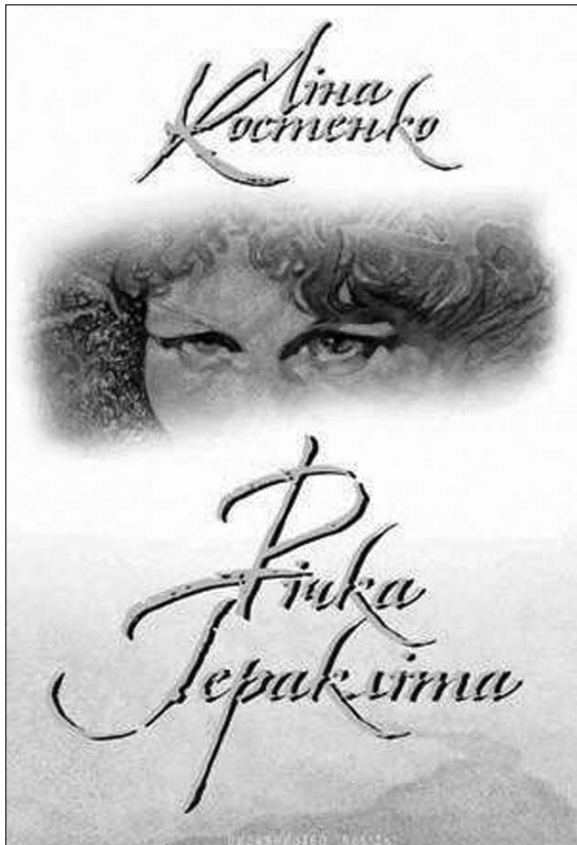
Аналогічно мальовничість до-

не з загальних паралелей, а з глибоко індивідуалізованих ототожнень, включно з назвами пам'яток, прізвищами митців. Цілком сподівано «сходить день, як пензель Піросмані» («Заночували птіці на лимані...»). Навіть у Чорнобилі «сади цвітуть. В берегах бродить сік. // Це солов'їна опера, Ла Скала!» («Цей дощ — як душ. Цей день такий ласкавий...»). Водночас людська діяльність зближується з критеріями первозданного. За вже крилатим висловом, «є вірші — квіти. // Вірші — дуби» («Є вірші...»). Станція метро нагадує залу між «сталактитів... печери» чи мушлю, — так запевняє «маленька принцеса Метро» у новій поезії «Сіре місто, бетонна маро...». У відповідних «цитат природи» є навіть спільна пунктуація: «... Молодик над смужкою лісів // поставить позолочений апостроф» («Несе Полісся в кошиках гриби...»).

Уподібнення до рядків вивершує символ, наскрізний в уперше видрукуваних поезіях. У недавній ліриці автор нерідко звертається до алюзій на Червону книгу. Так учергове внаочність є неповноцінність, ба, навіть жалюгідна обмеженість людини без природи: «Мені самотньо, як в Червоній книзі // останньому у небі журавлю» («Люблю твій степ і подих твого степу...»). Необжитий і неприборканий світ покликаний не так уособлюватися в образах митців, як змушувати людину вірити у творче покликання. Хоч іноді трагічний текст природи розкреслюється, наче таблиця Менделєєва: «Ріки в'ються вужами. Цезій гусне в крові. // Динозаври іржаві пасуться в траві» («Чорні верби над ставом...»).

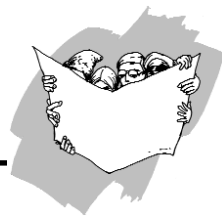
Помітно, що на тлі чорнобільського забуття сповнюється двоїстістю образ Києва. Майже в унісон із Є. Плужником письменниці твердить в однійменному вірші: «По вулицях ходять мертві...» Утім, перевага середземноморсько-адриатичних мотивів у новому доробку неминуче асоціюється з рідним містом літератора. Коли Л. Костенко пише про життя в Сиракузах («Хтось є в мені...»), появу Сицилії («У мить натхнення...»), спів гондольєра («Гондольєра — чорні...»), згадуються рядки: «Я виросла у Київській Венеції. // Цвіли у нас під вікнами акації. // А повинь прибувала по інерції // і заливала всі комунікації» («Я виросла...»). Може, зовсім не випадково деякі зі шойно наведених віршів походять із «сусідніх» пір року й розділів книги...

На щастя, ріка вздовж «осінніх карнавалів» — із каналами й порогами — нині точно не потрапить у котрийсь із додатків до Червоної книги. Завдяки низці її «приток» уже змінилися напрями художнього смаку. Зостається сподіватися, що хвилі з відображеннями Геракліта виявляться неспосильними для будь-якого з піратств: і видавничого, і читачького.

сягається завдяки суголосам. Спостерігаючи за переливами значущих внутрішніх форм крізь заслінку чистого звукопису, «я»-поет оповість про яшірку-«прапрашурку» («Яшірка Івашкевича»). Ніби оскаржуючи мазутові орнаменти на морській поверхні, ліричний суб'єкт буквально проклямує: «По сей день Посейдон посідає свій трон» («По сей день...»).

Але світ у «Річці Геракліта» не просто споглядання — це читання. Умовні «календарні цикли», окреслені у вибраному, збігаються з уявленнями про «природу як текст» і «текст як природу». Штучне й нерукотворне в доробку поетеси пронизане суттєвою взаємодійністю. Усе живе й нецивілізоване витончено окультурюється. Причому те впливає

«ЖИВИХ ВОГНЕМ СВОЇМ Я ГРІЮ...»

Наталка ПОКЛАД,
член НСПУ

Той суботній день 14 травня видався напрочуд погожим і сонячним. Мальовнича дорога через села й ліси Київщини, потім трохи по Чернігівщині — й ось мета нашої мандрівки: рідне село Павла Григоровича Тичини Піски. Воно вже дзвеніло з динаміка урочистими мелодіями, веселим сміхом і розмовами людей: стоять гурточками, небуденні, наструнчені, в очікуванні дива. Біля тріо бандуристок діти — беруть перші майстер-класи, а оченята — то й не змигнуть. “В поколіннях я озвуся...” — казав поет.

Роздивляючись довкола, ловиш окремі фрази, інтонації — яка ж усе-таки милозвучна й неповторна оця пісківська говірка!.. Благоговійно прикидаєш поглядом до облич старших жінок — мов до ікон: стільки там утоми, мудрості, пророчтва й застороги. І в кожному обличчі впізнаєш свою маму, якусь її рису, невловиму присутність. Зрештою, всі сільські жінки несуть у собі голос нашої землі...

І справді навіть важко уявити, що 28 грудня 1942 року це чимале село вщент спалили німці. Врятувалися лише ті, кому вдалося втекти в ліс. А понад 300 мешканців Пісків як заручників замкнуто було в сільській церкві, й вони тоді згоріли у ній заживо. Дивом лишилася живою лише вікова липа, про яку писав поет: “Ви знаєте, як липа шелестить у місячні весняні ночі...” Вона нині стоїть край майдану й по-молодечому зазирає на нове, зручно й дуже гарно впорядковане церковне подвір’я, на якумо височить уже нова красива цегляна церква: німці збудували за своєю програмою “Погляд на схід”, бажаючи бодай у такий спосіб компенсувати непоправні воєнні втрати українців. Зводили церкву кілька років і 2004-го нарешті освятили. Вона, на щастя, належить до Київського Патріархату, а ще молодий настоятель отець Петро — втілення мудрості й розважливості.

Пісківський майдан вихлюпує з себе в різні кінці світу п’ять доріг. Навпроти церкви до нього прихилився сільський історико-краєзнавчий музей і батьківська хата поета, відтворена такою, як і була колись (тепер вона — меморіальний музей, експонати до нього зібрані з різних джерел, адже “справжні” загинули під час тієї страшної пожежі). Стоячи у ній, зовсім-зовсім невеличкій, і слухаючи екскурсовода, мимоволі подумалось: як же ти, хато, вміщала-леліяла всю велику сім’ю Тичин, адже як-не-як у ній було дев’ятеро дітей!..

Того святкового травневого дня пісківський майдан зустрічав своїх земляків і гостей портретом Павла Григоровича Тичини і рядом із його поезією: “Живих вогнем своїм я грию...” А пишне буяння та пахнота весняної зелені й квітів підкреслювали вічну молодість поетового слова.

Вшанувати пам’ять видатного земляка, якому цього року виповнилося 120 років від дня народження, прибула делегація від Чернігівської облдержадміністрації на чолі із заступником голови Віктором Тканком; а також від Бобровицької райдержадміністрації, яку очолив в. о. голови Іван Захарченко; з Києва приїхали представники Бобровицького регіонального відділення Чернігівського земляцтва у складі: директора школи Надії Голоти, письменників Дмитра Головка, Івана Сидоренка, Василя Костюка, відомого лікаря Івана Марченка та літератора Катерини Сенько; завітали гості з Ніжинського, Носівського, Козелецького, Борзнянського районів Чернігівщини та представники багатьох сільських рад самого Бобровицького району.

Програма урочистостей була дуже насиченою: представники обласної та районної влади виголосили вітальне слово, потім усі гості відвідали музеї П. Г. Тичини та історії села Пісок; спільно помолилися в церкві; поклали квіти до пам’ятника жертвам Пісківської трагедії

та на могили батьків поета (вони поховані тут-таки, неподалік від церкви); ознайомилися з експозицією виставки народної творчості з усім розмаїттям виробів українських ремесел: на зеленому моріжку прямо на майдані (як у П. Тичини: “На майдані коло церкви...”) художники розгорнули виставку картин, різьбярі демонстрували унікальні вироби з різних порід деревини, вишивальниці зачарували присутніх мистецтвом вишивки, гончарі пропонували вироби з глини, а пекарі запрошували скуштувати запашні булочки, що просто танули в роті. Поряд із досвідченими майстрами демонстрували своє вміння початківці: плетіння бісером, малюнки, вистинки — смілива фантазія авторів вражала. І дуже хотілося вірити, що не вмирає душа наша...

А на самому майдані просто неба розташувався чималий глядацький зал, проте він не міг вмістити всіх охочих послухати виступи професійних артистів з обласної філармонії, і багато хто мусив кілька годин попостояти. Бо, якщо чесно, слухати справді було що, адже концерт видався просто розкішним. А в садку біля музею шанувальники автентики насолоджувалися співом славнозвісної “Берегині” — народного фольклорного колективу з села Козацьке, який

щойно запросили в Київ на телебачення, — та ще й норавлили сфотографуватися з ним для пам’яті.

На завершення дійства відбулося нагородження переможців творчого конкурсу ім. П. Г. Тичини “Добридень тобі, Україно моя!”, що його незмінно проводять ось уже 10 рік поспіль. Разом із грамотами та відзнаками члени земляцтва вручили кожному переможцю конкурсу грошову премію від голови Бобровицького регіонального відділення Чернігівського земляцтва в столиці Пінчука А. М. Та ще й “пригрозили” землякам гарною ідеєю — видати всі твори переможців окремою книжкою.

Завдяки зусиллям багатьох людей та молодому сільському голові Пісок пані Валентині атмосфера урочистого дійства перетворилася на свято відкритого серця, яким був наділений і сам Павло Григорович.

Кажуть, щоб збагнути творчість письменника, треба обов’язково побувати на його батьківщині. Зізнаюся, після відвідин Пісок і я на багато що подивилася іншими очима, і, приїхавши додому, із новими відчуттями гортала томик поезій Павла Тичини. А на моєму робочому столі красувалися горіхова та черешнева вазочки — подарунки талановитого й веселого майстра з Нової Басані Василя Васильовича Савченка, — хай буде здоровий і міцний!..

ВШАНОВАНО ПАМ’ЯТЬ ДМИТРА ПАЛІІВА

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської
Ліги українських жінок

15 травня у Львові було врочисто відкрито меморіальну дошку, присвячену видатному діячеві Січового Стрілецтва, активісту Листопадового Чину, військовику Української Галицької Армії та Української Військової Організації, співорганізатору дивізії “Галичина”, редактору й видавцю патріотичних часописів Дмитрові Паліїву.

Все своє свідоме життя Дмитро Паліїв (1896—1944) присвятив боротьбі за волю України. І свій талант публіциста, літератора й редактора теж поклав на вівтар цієї ідеї.

Варто нагадати, що відкриттю цієї дошки передував вихід у світ ґрунтовної монографії “Дмитро Паліїв”, яку видало у Львові Наукове товариство ім. Т. Шевченка, а презентацію цього видання провела Львівська Ліга українських жінок.

Відповідальним редактором цього видання виступив Олег Купчинський, а основною інформативною базою книги є праця Наталії Ішук-Пазузяк.

Зі сторінок цієї великої монографії постає перед нами надзвичайно колоритна постать сотника Дмитра Паліїва, людини різнопланових зацікавлень, котрий усе своє життя підпорядкував ідеї служіння Україні.

Дмитро Паліїв свою кар’єру в лавах Січових Стрільців розпочав 18-літнім. У 22 роки був одним із ініціаторів Українського Центрального Військового комітету у Львові, що згодом під проводом сотника Дмитра Вітовського здійснив збройний виступ 1 листопада 1918 року.

У 24 роки Паліїв — ад’ютант генерала Мирона Тарнавського, вождя Української Галицької Армії, учасник важливих державних нарад восени 1919 року. Після невдалих визвольних змагань Д. Паліїв став співзасновником УВО, яка мала за мету продовження боротьби за українську державність.

За проукраїнську діяльність Паліїва переслідувала, арештовувала польська влада, і 1932 року його було засуджено на три роки “за державну зраду”. А хіба міг бути український патріот вірним державі-окупанту?

У міжвоєнний період, між Першою і Другою світовими війнами, Паліїв був діяльним в Українській військовій організації (УВО), в Українському національному демократичному об’єднанні (УНДО), був послом у польському парламенті, заснував нову партію “Фронт національної єдності”. Одночасно з політичною діяльністю багато працював як журналіст, редагував різні часописи.

А тепер сотник Дмитро Паліїв дивиться на нас із гарної меморіальної дошки, встановленої на будинку по вулиці Винниченка, де в 1935—1939 рр. він жив, працював і де була Управа партії “Фронт національної єдності” та видавництво “Батьківщина”.

Представники сучасного козацтва, ветерани дивізії “Галичина” і визвольних змагань, науковці й молодь зібралися недільного дня, щоб ушанувати пам’ять славетної особистості. Звучали зворушливі спогади й розповіді про буремні дні, в яких брав участь Дмитро Паліїв.

У ВІЙСЬКУ ЗАПОРІЗЬКОМУ — ЄДИНИЙ ПОЛКОВНИК ІЗ ГОЛЛАНДІЇ

Євген ЦИМБАЛЮК,
Рівненська обл.

У селі Яловичі Галина та Хенрі Біренси створили фірму “Яловицькі агротехнології”, яка спеціалізується на вирощуванні високопродуктивних голландських сортів картоплі. Для них ця фірма — підвалина, що забезпечує прожиток. А духовним злетом українсько-голландське подружжя називає козацькі традиції, які здавна були характерними для яловицьких теренів. Хоча б тому, що колись поселення стало прихистком для гетьмана України Богдана Хмельницького, що з минулих віків тут залишилися насипні кургани, що й досі легенди доносять славу про земляків, які полягли смертю хоробрих у боротьбі за волю.

— Я хоч і громадянин Нідерландів, — каже Хенрі Біренс, — але з українськими генами. Чому? Відповідь на це питання знайшов, вивчаючи історію наполеонівської війни. Тоді, 1813 року, із французької землі поверталися додому триста козаків. Спинилися на спочинок у Нідерландах якраз там, де мешкали мої предки. І так сталося, що частина табору облюбувала місцину і залишилася там на постійне проживання. Із часом замість табору утворилося велике поселення. Потім село переросло в містечко. За одним поколінням пішло інше, відтак передавалися з роду в рід

Донедавна громадянин Нідерландів Хенрі Біренс навіть і не думав, що доля поєднає його з Україною. Зустрілася йому гарна, щира україночка, і він за велінням серця вирішив: із нею хоч на край світу. А пані Галина (тепер уже Біренс) запропонувала: “Навіщо на край світу... Краще додому в рідні Яловичі, що на Рівненщині. Там і природа чудова, і люди щирі, і роботи багато”. Ось так і став голландець українським зятем. А ще — українським фермером у українським козацьким полковником Рівненської січі війська Запорізького, адже тутешні звичаї і традиції його привабили і спонукали до активного сповідування.

українські гени. Вони, ці гени, і в нашому сімействі — Біренси.

Наразі у Яловичах Біренси настільки оживили козацький рух, що, за висловом керманача Рівненського обласного товариства козаків “Рівненська січ війська Запорізького”, кошового отамана Володимира Нестерчука, зробили провінцію справжнім центром духовного відродження. Тільки-но

ської, Волинської, Тернопільської областей, Києва; лунає українська пісня, вражають своєю красою вишиванки, вшановують національні традиції. Яловичі перетворюються на великий козацький збір і стають такими велелюдними, якими зроду-віку не були, хоч колись і вважалися княжим присілком. І все це — завдяки ініціативі Біренсів і матеріальній підтримці “Яловицьких аг-

ротехнологій”. Зокрема подружжя Біренсів матеріально допомогло відремонтувати сільський клуб, який після довгого “мовчання” ожив і став місцем для урочистостей і концертів — навіть з участю багатьох заслужених і народних артистів України.

Прикметно, що за свої благі старання на ниві подвижництва подружжя Біренсів удостоїлося високих козацьких звань. Хенрі став полковником, а Любов — генерал-осавулом війська Запорізького.

Отож провінційні Яловичі, у яких — 171 мешканець, нині мають і свого полковника, і свого генерала. Біренси довели, що й українська земля — найблагодатніша у світі. На ній вони за новітніми технологіями заповзялися вирощувати картоплю. Насінневий матеріал привезли з Голландії. Щоправда, через митні митарства ледь не відмовилися від свого починання. Річ у тім, що насіння голландської високопродуктивної картоплі не можна ніяк було перевезти через кордон. Щоразу знаходилися якісь перепони. Врешті-решт 22 тонни насінневої картоплі привезли в Яловичі, і що не рік, то все більше примножується її врожайність. Торік, приміром, отримали майже по 50 тонн бульб із кожного із 120 гектарів. Мріють про рекордні 75—80 тонн — як у Голландії. Вважають, що така врожайність цілком можлива, адже українські ґрунти надзвичайно родючі.

«ЗОЙЧИНА КВАРТИРА» І ЇЇ ГОСТІ

Нещодавно Харківський державний академічний драматичний театр імені Тараса Шевченка презентував власну версію трагікомедії М. А. Булгакова «Зойчина квартира». За всю свою майже 90-літню історію, шевченківці звернулися до драматургії Булгакова вперше.

До п'єси «Зойчина квартира» у Булгакова завжди було особливе ставлення, адже робота над нею співпала із періодом підвищеної уваги до творчості письменника та визнання його у колах театральної еліти. Написана на замовлення театру імені Вахтангова 1925 року й поставлена вперше на цій сцені, п'єса являла собою, за словами автора, «трагічну буфонаду, в якій у формі масок показано низку ділків непманського штибу в наші дні в Москві».

Фабула «Зойчиної квартири» проста: головна героїня — 35-річна вдова Зоя Денисівна Пельц мріє про втечу за кордон зі своїм коханцем, «колишнім графом» Павлом Федоровичем Оболяніновим. На шляху до мрії Зоя за допомогою авантюриста Олександра Тарасовича Аметистова вирішує відкрити у своїй квартирі пошивну майстерню, ательє для багатих непманів. Проте ательє — лише майстерна ширма. Вечорами Зойчина квартира перетворюється на «будинок побачень» для заможних клієнтів, а моделі — на «жриць кохання». У Зойчиній квартирі вечорами бувають всі: і авантюрист Аметистов, що готовий «продатися» будь-кому і будь за що, і «колишній граф» Оболянінов, що рятується морфієм від жахів радянського життя, і мила, романтично налаштована Алла, що потрапила в борги і заради порятунку від них, готова розплачуватися собою, але, зрозуміло, щоб про це ніхто не знав, і китаєць Херувим, який щодня з пральні приносить не тільки випрану білизну, і Манюшка — молода та вже навчена життям до постійного пристосування та підлаштування, служниця Зої Денисівни, і жінки, мрії яких до красивого життя виводять їх на шлях продажу свого кохання, і молоді поети, і втомлені розпущеною новоявлені радянські інтелігенти...

Вакханалія розпусти й уседо-

зволених триває в «недобрій» квартирі, поки хитромудрий китаєць, який здавався своїм господарям тихим і слухняним слугою, у гонитві за легкою наживою не вбиває постійного клієнта «ательє» — Гуся-Ремонтного (непмана, комерційного директора тресту тугоплавких металів). Підприємство Зої гине, разом із мрією про щасливе життя з графом та ним самим.

Постановка театром «Зойчиної квартири» на основі сценічної редакції заслуженого діяча мистецтв України Олександра Аркадія Школьника зі зверненням до первинного, забороненого із політичних міркувань авторського тексту, нагадувала калейдоскоп мініатюр-етюдів: управдом Алілуя (народний артист України Петро Рачинський) та Зоя Денисівна (заслужена артистка України Оксана Стеценко), покійка Манюшка та китаєць Херувим (Сергій Гусев), дами на примірці в ательє, вечори-«іменини» пані Пельц.

Головна героїня вистави — Зоя Денисівна у виконанні Оксани Стеценко — розкішна яскрава жінка, зухвала і завзята, винахідлива та точна в розрахунках. Одне лише може зробити пані Пельц вразливою і послужливою жінкою — кохання до свого цивільного чоловіка Павла Оболянінова (актор Валерій Брильов). Актриса майстерно вела майже всі парні сцени, проте дещо перегранта фундаментальність у рішеннях та діях ще такої молодої жінки позбавляла образ легкості й свіжості, що, можливо, слід пояснити прем'єрним хвилюван-

ням і недостатньою зіграністю з партнерами.

Королем публіки без сумніву цього вечора став актор Едуард Безродний — Олександр Тарасович Аметистов. І хоча артист у трактуванні образу допускав часом дещо зайву метушливість та безформність дії, загалом, образ «чарівного пройдисвіта» йому вдалося, про що переконливо свідчили неодноразові овації глядачів. Аметистов Безродного при всіх своїх негативних якостях володіє незвичайною привабливістю, майже Бендерівською легкістю у поведінці з людьми та вмінням філігранно виплутуватися із будь-якої патової ситуації. Не дарма ж, образ артистичного шахрая Аметистова, на думку деяких літературознавців, багато в чому став прототипом Остапа Бендера для Ільфа та Петрова (варто згадати лише, що обидва відчайдушно мріють про лазурні береги: один Ніцци, інший — Ріо-де-Жанейро).

Абсолютно несподівано вже з кінця першої дії головна увага

глядача стає прикутою до далеко не головного персонажа п'єси Булгакова Бориса Семеновича Гуся-Ремонтного у глибокому прочитанні й харизматичному виконанні народного артиста України Володимира Маляра. Саме з появою цього персонажа на сцені у спектаклі з'являється сам Михайло Афанасійович Булгаков, і глядачу в залі стає і невимовно смішно, і надзвичайно сумно водночас. Комедія стає трагікомедією. Вже не можливо відволікти увагу від геніального актора хоч би на хвилину — навіть марево божевільного фокстроту не здатне затьмарити буденне нещастя простого непманського комерційного директора. І трагедія багатого людини, яка, подумати тільки, не в силах купити любов, виявляється такою своєчасною й точно по-булгаковськом трагікомічною.

А ось колишній граф Оболянінов (артист Валерій Брильов) відверто розчарував. На жаль, не вдалося акторові витримати мар-

ку дворянина. «Ви будете грати на роялі», — говорить графу Зоя. «Даруйте, адже мені стануть давати на чай...», — заперечує Павло Федорович. Скільки всього у цьому запереченні у Булгакова, і взагалі нічого у Брильова...

І навіть відверто гострі й до смішного актуальні слова, про те «що сучасна влада створила такі умови життя, при яких порядній людині існувати неможливо» не видалися такими вже наболілими, хоча і викликали ширшу реакцію глядацької аудиторії.

Живою і колоритною видалася гра Аліни Колесник (Лізонька), Ольги Шелкунової (Мимра) і особливо Світлани Февральової (мадам Іванова) та заслуженої артистки України Олени Качан (кравчиня).

Танцювальні номери були поставлені майстерно та технічно виконані, але трохи перенасичували другу дію і створювали небажаний ефект присутності на естрадному концерті. Розкішно оздоблені костюми, декорації радували око й допомагали краще відчувати атмосферу розпусти. Музичні «репліки» чекали на глядача цього вечора вже у фойє театру у виконанні інструментального ансамблю, жива музика якого супроводжувала постановку.

...За більш ніж 3 години сценічної дії, знайти позитивних персонажів не вдалося. «Колишні» розклалися на очах, «нові» — ніяк не могли позбутися пережитків старого... Але кожного окремо можна було зрозуміти і хотілося пожаліти.

І трагедія Зої в останній сцені, в повній самоті й темряві, в невимовному жалю за проклятим коханням до Оболянінова тонко і точно підбивала підсумок існування усіх гостей Зойчиної квартири.

Зрештою, справді добре, що 120-літній ювілей М. А. Булгакова став приводом для звернення провідного українського театру до драматургії видатного письменника.

ВДАЛА СПРОБА: ПРЕМ'ЄРА ОПЕРИ «БЕСТІАРІЙ» У ХАРКОВІ

Назву опера отримала від латинського слова *bestia*, тобто «тварина», а сам бестіарій — середньовічний збірник зоологічних статей (з ілюстрацій), в яких у прозовій чи поетичній формі докладно описувалися різноманітні тварини з алегоричною і повчальною метою. Вперше опера була представлена на широкий загал у Німеччині, в рамках програми фестивалю «Сакро Арт» 2004 року (німецькою опера називається «Verwandlung» тобто «Перетворення»). Своє прочитання опери представляли також

у Росії (місто Перм та Театр Націй у Москві).

Літературними першоджерелами музичного твору стали оповідання Франца Кафки «Перевтілення», п'єса-казка Карло Гоцці «Король-олень» та казка Ганса Крістіана Андерсена «Донька болотного царя», які об'єднані фабулою перевтілення людини в тварину. Хоч комівояжер став мерзенною комахою, король — оленем, а дівчина — жабою, проте духовно вони залишилися людьми, здатними не тільки діяти у фантастичних обставинах, а й лю-

Олександр Щетинський належить до тих діячів української музичної культури, про яких більше знають за кордоном ніж на Батьківщині. Про видатного співвітчизника, який уже багато років мешкає у Європі та добре відомий тамтешньому слухачу, згадали в Україні у зв'язку із прем'єрою на сцені Харківського національного академічного театру опери та балету імені М. В. Лисенка опери «Бестіарій», яка була написана композитором у співпраці з автором лібрето, російським театрознавцем, поетом і музичним критиком Олексієм Париним.

бити і насолоджуватися мистецтвом. Люди — не тварини, принаймні не мають ними бути. Про це і розповідає опера «Бестіарій».

Цей твір — рідкісний для українського музичного простору жанр сучасної опери та складається із прологу (виступ співаків, які представляють персонажів звірину), дев'яти епізодів, у яких «душам людським довелось звикати до звіриних тіл» та епілогу, який підбиває підсумок у боротьбі героїв за право бути людьми.

На сцені харківського театру режисеру постановки Армену Калояну вдалося створити динамічне видовище, органічно поєднавши три новели у єдиний завершений спектакль, при цьому не перетворивши його на еkleктичний алогізм. Режисерське бачення, мінімалістичне оздоблення сценічного простору (художник-постановник — засл. художник України Надія Швец), чудо-

вий спів і талановита акторська гра молодих професіоналів (Сергій Леденьов, лауреати міжнародних конкурсів Олеся Мішаріна, Вікторія Житкова та Олександр Лапін) були побудовані на основі точно відтворених стилістичних особливостей опери Щетинського. І якщо епізоди «Дійства про Жука», у яких застосовуються експресивні кольори сучасної мови музики і слова, подані перебільшено схематично та навіть театральню штучно, то у сценах із епізодів про Короля-олень, що відсторонено нагадують романтичну класичну оперу й наповнені глибинною чуттєвістю, активно використано прийоми вокальної емоційної виразності. Духовні страждання Хельги — героїні казки Андерсена — передані за допомогою символів і напівтонів драматичних внутрішніх переживань героїв. Особливо доцільним було рішення режисера щодо пе-

ревлілень людей у тварин, які були продемонстровані за допомогою пластичних і рухових прийомів із використанням мінімальних додаткових засобів, що налаштовувало глядачів до філософських рефлексій не над формою, а над змістом метафори. Використання простору зали для окремих мізансцен та появи героїв цього разу було напрочуд вдалим та створювало бажаний ефект долучення глядачів до сценічної дії.

Безперервність дії та швидке перевтілення акторів у різних персонажів паралельно із функціональною зміною декорацій відбувалися у злагодженій та чіткій взаємодії із музикантами під керівництвом диригента-постановника Юрія Яковенка.

«Бестіарій» був анонсований у Харкові як спроба створення «режисерської опери». Після прем'єри стало очевидно, що вона харківським професіоналам вдалася. Залишається сподіватися, що перша ластівка стане не останньою на шляху розбудови сучасного оперного мистецтва у культурній столиці України.

Матеріали підготувала
Наталія ЗАВГОРОДНЯ,
м. Харків

УКРАЇНСЬКІ ФЕСТИВАЛІ: КРОК У ЄВРОПУ ЧИ СВІДЧЕННЯ ВЛАСНОГО ПРИМІТИВІЗМУ?

Здавалося б, розмаїття фестивального руху в Україні: хочеш драйву, будь ласка, на тебе чекають рок-фестивалі, адреналіну й видовищ — завітай на фестивалі реконструкції боїв. Етно? Одягай вишиванку, бери у жменю гарний настрій і гайда... Словом, виступи музичних колективів, майстер-класи, конкурси, шоу... Проте, відвідавши декілька різноманітних фестів, переконаєшся, що за доброю частиною такої “феєрії свята” ховається банальна статистика і поверховість. Це все одно, що закинути вудку на мертвому морі... Делетанство, та й годі. Мені дуже хотілося “копнути глибше” у розмові з Олександром ЛИТОВКОЮ, який знає суть справи “зсередини”. І така нагода випала...

англійською. Чому? Та тому що вони підтримують своє. Нам до такого ще рости й рости...

— Які відмінності фестивального руху в наших європейських сусідів, де традиція їх проведення давніша?

— Якщо говорити про будь-яку розвинену європейську державу, то в Європі якраз рівень культури визначається через кількість і якісне наповнення фестивального руху. В Україні — навпаки. Наприклад, у прибалтійських, скандинавських державах за сезон відбувається 100—150 фестивалів будь-якого гатунку. А в нас? Якщо і є якісь фестивалі, то проводяться зазвичай три-п'ять фестивалів одночасно в одному регіоні з одними й тими ж виконавцями. Вони сьогодні виступають в одному місті, а завтра їдуть до іншого. Але ж глядачі хочуть побачити різних виконавців...

У Польщі проходить як мінімум два чудових великих фестивалів — “Вудсток” і “Хайнекен Опен Ейр”. Я їздив на “Хайнекен Опен Ейр” — усе настільки професійно зроблено, що не передавати словами. Це просто вражає! Польща — держава, яка поруч із нами, і вони роблять усе для того, щоб підтримувати фестивальний рух.

— Мені здається, що саме етнофестивалі — це “обличчя” нашої

культури. Незабаром відбудеться восьма “Країна Мрій”. Як вважаєте, що змінилося за роки її проведення Олександром Скрипкою?

— Якраз етнофестивалі — це те, чим ми можемо заявити про себе. Люди, які приїжджають до нас, поспу не дивитимуться. Вони хочуть побачити те, чого немає у них. Це мова, пісня, вони хочуть побачити нашу українську душу.

“Країна Мрій” — просто чудовий фестиваль. Серед позитивів — те, що фестиваль розвивається інфраструктурно. Це і місто майстрів, інші супутні заходи, які охоплюють фестиваль... Добре й те, що починають платити гроші. Серед негативних моментів хотілося відзначити те, що він зменшується у форматі (замість чотирьох днів — три, зараз усього два дні). Якщо ми почнемо аналізувати учасників, які постійно виступають на “Країні Мрій”, то це одні й ті ж. Хочеться запитати: “А що, інших немає?!” Наша країна настільки багата талантами, і ми це можемо представляти в Європі. “Країна Мрій” — єдиний в Україні фестиваль європейського рівня, але знову ж таки він сам себе обмежує. А будь-яке обмеження веде в нікуди... Пригадайте те “Червону Руту” — фестиваль, який дав поштовх сучасній українській естраді. І де він зараз?!

— Ви були організатором фес-

тивалю “Рок у твоєму місті”. Які особливості роботи продюсера на ньому?

— Найважливіше — зібрати гроші на фестиваль. Дуже важко щось робити, коли немає жодної підтримки. Коли я робив останній фестиваль “Рок у твоєму місті”, то ходив у Міністерство культури і мені сказали: “Проводьте фестиваль, а ми потім вас підтримаємо. Покажіть, що ви вмієте”. Провів, показали. У Києві був дводенний фінал. І що далі? Жодної підтримки. Спонсори не дуже охоче фінансують вітчизняні продукти, бо їм потрібна або зірка, або попсова дівчинка, яку можна запросити на корпоративчик...

Якщо ми подивимося на будь-який рок-фестиваль, на ньому, як правило, є сцена world music, фольклорної музики. Дуже важливо, щоб на фестивалях були супутні заходи, зокрема майстер-класи, виставки... Чим більше таких заходів, тим більше привабливість фестивалів.

— У яких заходах планує брати участь “Оркестр Янки Козир”, який Ви продюсуєте?

— Ми мали їхати на фестиваль у Польщі “Українська весна”, але ця поїздка у нас зірвалася. Виступили у Слободі на фестивалі патріотичної пісні імені Костя Єрофеева, попереду — фестиваль “Тарас Бульба”. На “Країні Мрій” нам сказали, що “Оркестр Янки Козир” — не формат. Дивно, бо у нас все базується на фольку. Треба підтримувати своє, бо це унікально.

— На якому рівні нині співпраця, зокрема обмін талановитими виконавцями з закордонними фестивалями?

— Якби ж у нас була централізована політика. Такі питання має вирішувати або Міністерство культури, або якась асоціація фестивального руху, яка могла б, об'єднавши всі ці фестивалі, виходити на закордонні фестивалі. Можна було б якісь конкурсні фестивалі (той же “Тарас Бульба”, якому вже 20 років), де є переможці, посилати за кордон, щоб вони представляли там Україну. Це стимул для молодих колективів розвиватися далі.

Ми все знаємо про Росію, але уявлення не маємо про Білорусь, Польщу, Австрію. Там безліч чудових колективів!

Будь-який фест має відкривати ім'я, повинен заявляти про ці імена. Чим більше він відкриває імен, тим більше глядачів приїдуть для того, щоб побачити ще щось нове. Ті, кого він відкрив, мають виступати як хедлайнери. Це цикл, який має постійно розвиватися.

Але все-таки я оптиміст. І вірю в те, що все має бути добре. І поштовх продуктивній фестивальній діяльності в Україні має дати “Євро-2012”.

Спілкувалася
Уляна ВОЛКОВСЬКА

— Олександр, фестивалів в Україні, наче риби у воді. На якому рівні, на Вашу думку, організація музичних фестивалів в Україні? І які з них найпопулярніші?

— Нині тенденція до зростання кількості музичних фестивалів. Але якщо говорити про якісні показники, то в нас узагалі немає фестивалів, які б повністю відповідали європейським стандартам. Немає таких, де був би повний баланс у всьому. Дешо можна вирізнити етнофестиваль Олега Скрипки “Країна Мрій”. Усі ж інші...

За часовим форматом унікальний фестиваль “Парк Київська Русь”. Він відбувається кілька місяців. Це дуже цікаво. У Європі такі речі дуже популярні.

Мені дуже прикро, що закривається фестиваль сучасного мистецтва “Тогольfest”, засновником якого є Влад Троїцький. Для України це сильний удар по її іміджу як по країні, яка хоче вважати себе культурною у Європі.

— Від яких проблем найбільше страждають вітчизняні музичні фестивалі?

— Одна з основних проблем фестивалів — відсутність єдиного центру фестивального руху, асоціації, яка могла б координувати діяльність фестивального руху в Україні. Бо в нас або дуже густо, або пусто. Тут, приміром, одночасно в одному регіоні проходить 5 рок-фестивалів, а в іншому — нічого немає. Треба, щоб був постійний рух. У нас країна дуже велика, різнобарвна і ментально, і культурно, тут стільки всього можна було б зробити. Схід їде на Захід, Захід на Схід, культурний обмін — це зближення. І про це мали б думати насамперед міністр культури, молоді і спорту, а не про червоний прапор, який вони везуть до Львова...

— А концепція заходів? Часто вражає — один фестиваль просто калка з іншого...

— Про концепцію фестивалів навіть і не йдеться. Слова такого не знають. У наших фестивалів відсутня чітка концепція, яка б визначала їх оригінальність. Якщо один фестиваль має одну назву, цілі, формат, то в іншого, зрозуміло, все має бути по-іншому. А в нас що? Зазвичай тільки назви

різні й відбуваються вони у різних містах, а наповнення однакове.

Про яку концепцію може йти мова? У нас не можуть вирішити елементарні речі. Ви пригадайте фестиваль “Свірж”. Цей фестиваль — гучний скандал доби незалежності. Організатори розраховували приблизно на 300 000 людей. На цьому пагорбі не можна було розмістити стільки наметів. Це по-перше. По-друге, жодних побутових зручностей. Воду привозили раз на день, а потім її взагалі почали продавати... То про що говорити? У нас або сервісне обслуговування недолюблює, або звук поганий, або сцена... А ми кажемо — європейськість...

Який би фестиваль ми не взяли, на нього не виділяють державних коштів. І при цьому всюди зазначається Міністерство культури і туризму України, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України... Вони начебто підтримують, але зовсім не фінансують.

— Виконавців, які зазвичай беруть участь у таких заходах, ми не чуємо по радіо і не бачимо на телеекранах... Як бути із мас-медійним забезпеченням?

— Просто ми живемо у двох паралельних світах. Одна площина — виконавці, яких знають і чекають на фестивалях, а інша — виконавці, яких ми слухаємо по радіо та бачимо по телевізору. Телебачення, радіо не підтримують фестивальну діяльність. У нас чомусь зелене світло попсовикам, російським виконавцям. Своїх — на задвірки. Будь-де на Заході медійники шукають таланти, допомагають таким людям. А нашим медіа нецікаво, і все це, на жаль, свідчить про нашу меншовартість, неєвропейськість. Будь-який фест має співпрацювати з мас-медіа.

Наприклад, у Польщі мені сподобалася фестивальна газета на “Хайнекен Опен Ейр”. Першими на фесті виступали відомі зарубіжні виконавці. А на середніх сценах — польські команди. Там щоденно виходила польська фестивальна газета. Прикметно — про іноземних виконавців усе було написано польською мовою, а про польські колективи —

“Оркестр Янки Козир”

— Костянтин Васильовичу, розкажіть, будь-ласка, що лежить в основі Ваших досягнень?

— В основі — лише фізика, жодної містики. Справа от у чому: біля земної поверхні центр тяжіння і центр мас збігаються, у невагомості можуть і не збігатися. Рухаючись, людина переміщує центр мас і може стати невагомою. Це неймовірно, але в земних умовах режим часткової невагомості здійснюється за рахунок правильного управління конструкцією опорно-рухового апарату.

Існує інша форма роботи організму — біогравітаційна, яка дає змогу в процесі руху суттєво зменшувати вагу тіла відносно землі в момент контакту ноги і поверхні. Саме в той момент, коли нога наближається до землі, тіло від неї відштовхується, у результаті тиск на поверхню мінімізується, так само як і навантаження на тіло. Виявляється, що опорно-руховий апарат людини може природним чином нейтралізувати дію земного тяжіння.

Кожен може опанувати нову фізику рухів, чітко знати точки концентрації сили, навчитися правильно рухатися в повсякденному житті. Можемо говорити про різні речі: реабілітацію тяжкохворих, надможливості людини, встановлення спортивних рекордів. Але що найголовніше в методиці, яку я пропоную: робота організму змінюється.

Основа вдосконалення роботи організму — змінення його фізіологічного стану. Це відбувається на рівні вібрації клітини, на рівні стану молекули рідини, на рівні енергетики клітини. Після цього рідина в організмі набуває нових якостей, прискорюється рух крові та лімфи внаслідок чого активізується реакція людини на ту чи іншу дію. Еластичність м'язів збільшується втричі, втричі збільшується і рухливість суглобів. І цього може навчитися кожен! Тож я не феномен!

— Чи активізується серце під час навантаження на організм?

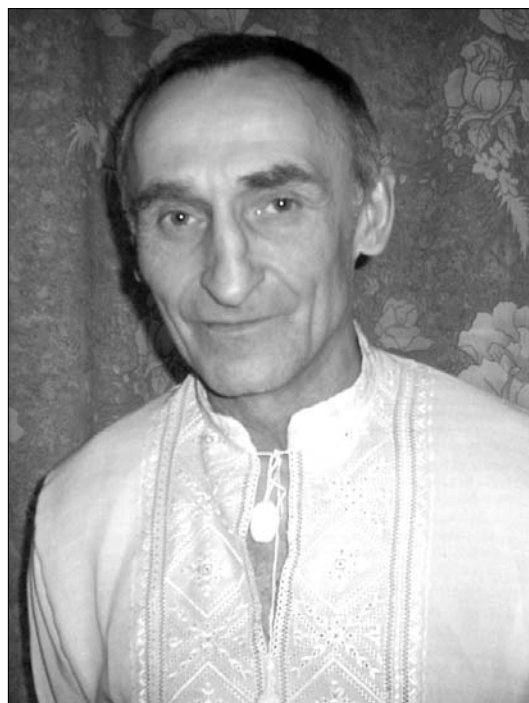
— Безумовно, активізується, але значно менше, ніж зазвичай. Просто коли є навантаження, серце працює більше, а коли його немає — немає й потреби залучати додаткові ресурси серця, та й не тільки серця. Якщо мінімізується тиск на землю, мінімізуються задіяні для цього ресурси організму, зменшується навантаження на м'язи, кістки, суглоби, серцево-судинну і дихальну системи.

Це унікальний шлях для розвитку спорту. Спортсмен, який рухається за законами гравітації, перемагатиме в будь-якому виді спорту, адже навантаження на організм — мінімальні.

— А як біогравітація допомагає в лікуванні?

— Ця методика відкриває шлях до загального оздоровлення. Уявіть, коли у школах на уроках фізкультури вчитимуть, як потрібно правильно рухатися, ніколи не буде смертельних випадків, учні не будуть непритомніти на уроках. Чому так відбувається зараз? Під час руху, згідно із законами фізики, вага тіла збільшується, відбувається тиск на організм, звужуються судини. Під час руху за новою методикою все навпаки: судини розширюються, тиск на організм і вага тіла зменшуються. І це лише завдяки пра-

Гість “СП” — 56-річний Костянтин Стасюк — відомий реабілітолог зі Львова, автор методики біогравітації, голова Центру реабілітації тяжкохворих та інвалідів. Починаючи з 1993 року, Костянтин Васильович своїм біогравітаційним масажем вилікував і поставив на ноги не одного пацієнта, серед них були діти з ДЦП, які пішли після довгих років життя у візку. Майже всі українські телеканали знімали й показували сюжети про Костянтина Стасюка як народного цілителя і людину з колосальними можливостями, які він застосовує для лікування. Він неодноразово демонстрував високі можливості людського організму, адже сам встановив унікальні рекорди, пробігши 43 км з вантажем 46 кг, з легкістю здолав стометрівку з вантажем 20 кг на одній нозі. Свої досягнення він робив під пильним наглядом медиків, які відзначили мінімальне прискорення роботи серцево-судинної системи, зважаючи на такі навантаження на організм. Зараз Костянтин Стасюк їздить Україною, допомагаючи хворим. Наша зустріч відбулася в той час, коли він готувався до лікувальних сеансів на Кі-ївщині.

КОСТЯНТИН СТАСЮК: «ЦЕ ЗМОЖЕ КОЖЕН!»

Пересвідчитися в можливостях К. Стасюка нещодавно до спортивного комплексу Вишгородської ДЮСШ прийшли кілька сотень людей. Опонував Костянтину Васильовичу 25-річний майстер спорту зі спортивного орієнтування Артем Стрижак. Змагання з координованого бігу вирішили зупинити через 40 хвилин. Цього разу переміг спорт — і Костянтин, і Артем ще впевнено трималися. Але, як засвідчили присутні спортсмени та їхні тренери на показовому змаганні, техніка бігу К. Стасюка справді унікальна і потребує додаткового аналізу, тестування. В тому, що, оволодівши біогравітаційною технікою бігу, спортсмени здатні досягти значних результатів, упевнений і Артем Стрижак. Тож побажаємо Костянтину Стасюку виховати ще не один десяток учнів.

вильній роботі опорно-рухового апарату.

Є безліч людей, які хворіють на невиліковні хвороби. Біогравітаційна форма роботи організму дає змогу інакше поглянути на природу їхнього виникнення. Майже усі хвороби виникають у зв'язку з ущільненням тіла через

неправильну динаміку руху, погіршення циркуляції крові, зневоднення організму. Ущільнюються не лише м'язи тканини, а й кістки. Внаслідок цього тіло поступово атрофується. Нова методика руху мінімізує навантаження на кістки, судини, м'язи.

Я, окрім спорту, займаюся лі-

куванням дітей, хворих на ДЦП. До мене звертаються батьки і я не можу їм відмовити, адже знаю, що можу допомогти. Але я не зцілюю. Я показую батькам напрямки реабілітації дитини, допомагаю стати на цей шлях. Потрібно тяжко працювати, щоб подолати церебральний параліч, адже це не лише фізіологічна, а й психологічна хвороба. Тому моя мета — не вилікувати, а допомогти. І результати є.

Я називаю свою систему реабілітації, спортивних тренувань системою монаха. Адже вірянин молиться лише тоді, коли щось трапляється, а монах молиться постійно. Ця система вдосконалює тіло не лише по годині вранці і ввечері, а постійно. Ті, хто мене знає, підтвердять, що я на місці не стою, я постійно рухаюся. Так і для того, щоб подолати хворобу, потрібно докласти зусиль. І чим тяжча хвороба — тим більше зусиль.

— Це нові знання чи добре забуті старі? Чи знали люди про біогравітаційну форму роботи організму раніше?

— Жодні знання не нові. Ми знаємо, що існує левітація, в різних країнах існують кланові закриті школи, де люди демонструють надзвичайні здібності — гравітаційні школи бою. Люди і в минулі часи активно використовували гравітацію для власних потреб, зокрема й військових. Наприклад, японські ніндзя. Також відома у світі китайська школа цигун. Але найдавнішими носіями цих знань були українські характерники. Знання цих засекречених шкіл в Україні, Індії, Японії і Китаї вважаються втраченими.

— Чи можуть нащадки членів цих шкіл сьогодні відновити втрачену інформацію на генному рівні?

— Можливо. У мене, наприклад, здібності, якими володію зараз, проявлялися ще в дитинстві. Зараз роблю чотири кроки на вертикальній поверхні зі зміною напрямку руху.

— Чи правдиві, на Вашу думку, письмові згадки про можливості

характерників ходити по воді, літати, ловити ядра?

— Люди інколи перебільшують, коли розповідають про будь-які незвичайні здібності. Я встановив 12 рекордів сили і витривалості. Якщо вигадаю ще один — мені легко повірять, бо в таке вже не можна не повірити. Тому словам не варто на сто відсотків довіряти. Якщо характерники володіли законами гравітації, це не значить, що їх не брали кулі — вони просто від них ухилялися.

Характерники рухалися інакше, ніж звичайні люди. Вони володіли “крученим бігом” — коли напрямок руху змінювався в повітрі, а не при дотику до землі, як зазвичай. Це здебільшого і давало змогу уникати уражень.

— Чим Ваша школа відрізняється від тодішніх характерників?

— Характерник і раніше, і зараз повинен обов'язково мати такі здібності: філософський, аналітичний склад мислення, фізичну силу і витривалість значно більшу, ніж інші люди, та дар цілителя. Таких одиниць. Не було і не може бути жодних “полків характерників”, ці люди з'являлися навіть на Січі, їх боялися звичайні козаки. Але вони могли допомогти виграти бій, зцілити поранених тощо. Тоді всі навички вироблялися для ведення військових дій, лікування поранень. Сьогодні ми ці знання пристосували для спортивних досягнень реабілітації тяжкохворих. Сили небесні дали знання лікувати і захищати. Технікою біогравітації сьогодні в Україні володіє лише 12 людей.

— Чи можна в перспективі, вдосконалюючи здібності, навчитися ходити по воді?

— Я ще не володію технікою настільки досконало. Але коли є шлях розвитку — в перспективі немає нічого неможливого. Теоретично це можливо. Коли будь-яке тіло підкинути вгору, в якийсь момент воно зависне у повітрі. Якщо в цей момент прикласти зусиль, то можна рухати тіло ще до того, як воно починає падати.

— Чи пов'язані інші надприродні здібності, приміром, екстрасенсорні, з біогравітаційною формою роботи організму?

— Світ — це сукупність енергій. Тіло — це енергія, думки — це енергія, тобто вібрація певної частоти. Коли людина володіє навичками роботи з вібраціями, орієнтується в частотах, вона може читати думки інших людей, впливати на них і позитивно, і негативно. Володіння вібраціями — це вже зовсім інший рівень знань.

— Що може порекомендувати Костянтин Стасюк звичайним людям?

— Людина повинна ходити по землі м'яко, мов кошеня, намагаючись менше ступати на п'ятку. Для цього варто крок зробити лише на два сантиметри коротшим. Це зможе кожен. Крім того, потрібно більше вживати рідини і менше твердої їжі. Тіло людини має бути еластичним, коли розслаблене, коли напружене — твердим, мов камінь. Коли в розслабленому стані тіло тверде — людина хвора, тільки, можливо, про це ще не знає.

Спілкувався Євген БУКЕТ,
фото автора

Прислухайся до того, що нам заповідано: “В поті чола будеш їсти хліб свій”. Це не покара, це — ви-мога, припис. Щоденний хліб (їжу) треба заслужити. Кожного дня вчинити якесь зусилля — до поту. Чи то робота, чи швидка хода, біг. З потом вийде недобра сіль і недобрі нерви. Ви помітили, що коли ми хворі чи дуже схвилювані, нас об-ливає потом?

Важку роботу немічні можуть замінити постуванням. Та ж поміч.

Навчися бачити довкола все живе і радіти йому — бадиліні, де-реву, птиці, тварині, землі, небу. Вдивляйся в них добрими очима і з уважним серцем — і відкриються тобі такі знання, які не знайдеш у книгах. І побачиш у них себе — упо-кореного і оновленого.

Візьми за звичай бодай декіль-ка хвилин всякої пори постояти бо-соніж на землі. Давай тілу землю, поки вона сама не покликala його.

Шукай нагоди побути біля во-ди. Вода зніме втому, проміє дум-ку. З водою треба говорити, бо й вона говорить до тебе. Щоранку добре обливатися водою. Спочат-ку гарячою — розігріти приспану кров. Потім холодною — гартувати хили і нерви, розбудити серце. При цьому проси: “Змий з мене все гріховне, хворобливе, помисливе і лукаве. Дай мені силу, здоров’я і спокій”.

Пий часто чисту воду, не чекаю-чи спраги. То перші ліки. Куди мене доля не вела, я найперше шукав криницю, джерело. Не пий солод-кої і солоної (мінеральної) вод із пляшок. Перша руйнує печінку, друга замурує судини. Пиво довго бродитиме в тобі, як у бочці.

Солі, цукру і білого хліба не живай надмірно. Дехто лякає ни-ми, вважає найбільшими білими шкодами для чоловіка. Ще й чет-верта є — горілка, якщо вона візь-ме гору над ним. У земних плодах і зеленіні досить солі і солоду. Але якщо кортити щось їсти і воно тобі смачне, то треба їсти. Це для тебе і корисне, і поживне.

Мед уживай радо. Натщесерце з водою. І побачиш, що голова твоя буде світлою, а тіло легким.

Нехить до тютюну з’являється, якщо жувати гіркий болотний айр. І взагалі — в усіх травах лікує гіркота.

Отже, сіль споживати до міри. Але добре тримати її там, де спиш. Усе життя під моїм ліжком, де узголів’я, лежить торбинка сірої солі. Добре ди-хається і гарні сні. Цього навчив мене німецький доктор у таборі.

Щодня на твоєму столі мають бути овочі. Найпоживніші ті, що найбільше напоєні сонцем. Пер-ший — буряк, немає на землі ліп-шої їжі. За ним — квасоля, гарбуз, ягоди, морква, томати, перець, шпинат, салат, яблука, виноград, сливи...

Погана їжа — ковбаса, смажена картопля, печиво, солодоші, кон-серви, маринади. Моя їжа — це крупи, квасоля, зелень. Спостері-гай за тваринами. Хижак наївся м’яса — ледве суне, лінивий. А кінь з вівса день воза тягне. Сарничка з трави аж літає.

Якщо на столі риба — ти пан. Риба очищає і молодить, як і вода, звідки вона прийшла. Знак риби носив Ісус. Риба, сухий житній хліб, овочі — найкраща тобі гостина.

Усе, що росте у твоєму саду, — тобі на здоров’я й поживу. Кожне зело, яке плекала твоя рука, вдвічі поживніше, ніж куплене. Я радію їм, як дітям. І вони це чують. Рос-линка дає те, чого бракує нашому організмові. Все на землі, що пот-рібно нашому тілу. Все в Небі — що потрібно душі.

Якось до моєї бібліотеки потрапила дивовиж-на книжка, яка пережила 21 перевидання. 2010 ро-ку вона увійшла до шістки найпопулярніших ви-дань за рейтингом “Книжка року”. Проте, як на мене, справді широкого визнання чомусь не здобу-ла, хоч і має всі шанси стати народним бестеле-ром. Маю на увазі книжку “Многії літа. Благії літа. Заповіді 104-річного Андрія Ворона”, яку підготував закарпатський журналіст Мирослав Дочинець.

Ця книжка може претендувати на статус на-стільної для кожного українця, оскільки містить важливі життєві поради, спрямовані на гармоніза-цію духовного і фізичного простору. Принаймні для більшості вона може бути дуже корисна, ос-

Пости — найбільша благодать. Ніщо не кріпить і не молодить мене так, як постування. Кістки стають легкими, як у птиці. А серце веселе, як у хлопця. З кожним великим пос-том я наче молодшаю на кілька літ.

Але не їсти м’яса — ще не піст. Не “їсти” свого ближнього — ось перший крок до посту. Піст — це не традиція, не біблійний припис, не жертва Богу. Це вияв любові до Бо-га. Якщо вона більша за любов до смачних страв, питва і розваг...

Сонце сходить і заходить — для тебе. Робота спориться після сходу сонця. Звикни до цього — і буде міцним тіло і здоровим дух. А мозок найліпше відпочиває і яснішає у вечірньому сні. Так чинять монахи і вояки. І мають силу служити.

Дослухайся свого серця — і то-бі відкриється те, для чого тебе “покликано”, в чому міра твого призначення. Може, ти прислу-жишся одній людині, може — світо-ві, а може — Богу.

Виховуй волю розуму і спокій душі. Це — щастя.

Те, що тобі належне, само дає-ться. Лише навчися смиренно че-кати. Те, що тобі не належить мати, і чекати не слід. Нехай душа буде легкою.

Не вір у заботони, не вдавайся до ворожби. Тримай душу і серце в чистоті. Мене теж, бувало, назива-ли знахарем, але то від незнання, маловірства, від очікування дива.

Розпочинай і завершуй день із подяки. А перед сном довірливо вручай Господу свою душу до ново-го дня.

Приймай радість і знегоди з по-дякою. Все це милість Бога. Навіть випробовування. Бог ніколи не по-силає більше, ніж ми можемо ви-

тримати. Що більші випробовуван-ня, то більше від тебе хочуть. Через поле смиренне прийде до тихої води. Благодать буде найвищою тобі заслугою.

Кожна ранкова зоря для мене є ніби новим життям. Прагну, щоб кожен день залишив по собі з лю-бов’ю зроблене діло, набуте знан-ня, якесь добре зусилля над со-бою. Так за роки, десятиліття я пе-рекрав себе заново, зародив у со-бі нову людину. Хоча замолоду не було гріха, який би мене не обтяжу-вав.

Не нарікай на нестатки, нещас-тя і невдачі. Це твої найкращі вчи-телі. Я помічав, що в таборі, де було голодно і холодно, молитовні люди відчували себе здоровими і міцними духом.

Будьте — як вода. Нема пере-пон — вона тече. Гребля — вона зупинилася. Прорвалася гребля — знову потече. У круглому посуді во-на кругла, у чотиригранному — чо-тиригранна. Тому вона й найсиль-ніша. І дерево живе доти, доки гнеться. Будь і ти гнучким і м’яким. І тілом, і душею.

Приймай усе, що випадає тобі на долю, як хворі приймають ліки. Оздоровлення тіла — ось смисл цих ліків. Приймай смиренно все, що з тобою стається, навіть найгірше, бо смислом гірких прикостей є духов-не здоров’я і цілісність життя.

Більше рухайся. Камінь, що ко-титься, мохом не поростає. Клопо-ти нас тримають на землі. Не ухи-ляйся від них, але й не дай їм пану-вати над тобою. Ніколи не бійся по-чинати і вивчати нової справи — і оновишся сам.

Але рухайся — зі смислом.

Ми дивуємося, чому так легко плаває риба у воді... Чому так легко літає, майже не махаючи крильми,

ЖИТИ ЯК ВОРОН

кільки в наш час постійних стресів і цейтнотів змушує людину замислитися над здоров’ям. А все ж таки саме здоров’я є найціннішим скарбом, без якого і праця перетвориться на муку, й інтелекту-альні сили слабшатимуть. У росіян щороку вихо-дить чимало аналогічних книжок. Більшість із них потрапляють і на український книжковий ринок, звичайно, без перекладу українською. Можна за-йти на будь-який сайт агенції, що розповсюджує такі книжки, надсилаючи тисячам українців різ-номанітні хитруваті рекламки, що, мовляв, прид-бавши одну книжку про харчування, вони змо-жуть виграти манну небесну. Крім того, часто ці видання — лише красиві обгортки, оскільки все-редині не містять нічого корисного, притаманного саме традиціям української кухні.

Книжка, основою якої є доволі прості поради (але скільки мудрості в них!) 104-річного Андрія Ворона, — не просто книжка рецептів чи порад щодо харчування. Це книжка філософії життя, де догляд за тілом є лише одним із важливих лан-цюжків підтримки здорового духу. Це видання по-вертає людину до природи, без єдності з якою ци-вілізація приречена на загибель. Античні греки розуміли, наскільки важливо у світі підтримувати баланс між працею й відпочинком. Поради Андрія Ворона часом нагадують поради людини абсолют-но не з нашого часу — людини, яка винайшла свій вічний двигун здоров’я: фізичного, духовного, мо-рального. Тому мені здалося, що бодай деякі з цих порад можуть бути вельми цікаві для читачів “Слова Просвіти”.

Дочинець М. Многії літа. Благії літа. Заповіді 104-річного Андрія Ворона — як жити довго в щасті і радості. — Мукачєво: Карпатська вежа, 2011. Книжку можна замовити за тел.: (03131) 2-20-02, моб.: 050-671-37-17 або за електронною адресою: mido.mukachevo@rambler.ru

Дмитро ДРОЗДОВСЬКИЙ,
журнал “Всесвіт”

птах у повітрі. Чому такий спритний кріт у твердій землі... Тому що вони знають свій ритм — чергування си-ли і спокою. Усе життя цьому треба вчитися й нам, усвідомлено вслу-хаючись у кожну клітинку — чого вона хоче. А найкраще це робити при ходінні пішки. Навчись воло-діти своїм ритмом — і будеш, як риба у воді, як птиця в небі. І все задумане здійсниться, а життя бу-де легким.

Я ніколи не був на курорті. Мій відпочинок — це зміна занять. Нер-ви відпочивають, коли трудяться руки. Тіло відновлює сили, коли працює голова.

Будь прив’язаний до тої землі, де народився. Де вродився, там знадобився. Бадилина там найліп-ше росте, де впала насінина. Так і людина.

Не забувай, що в тобі росте ве-лике дерево роду, хребет духу тво-го народу. Проникай внутрішнім зором у його коріння і піднімайся з живими соками вгору і вгору... По-минай померлих і загиблих родичів і близьких, просячи для них бла-женного спокою і прощення гріхів, які вони вчинили на цьому світі. І вони допоможуть тобі звідти.

Спілкуйся із молоддю — і сам молодшим будеш. Не засуджуй їх, а розумій. Не повчай, а навчай, ко-ли маєш чому... Якби моя воля, я б до урядництва пускав тільки моло-дих. За ними і старим жилося б легше.

Від помилки і лиха тебе завжди попередить щось або хтось. Тільки умій це розпізнати і не бери на сміх.

Тримай рот на замку. Не вихва-ляйся успіхами. Ніколи і нікому не говори про серйозні плани голос-

но. Для цього в тебе один слухач і порадник — Янгол-охоронець.

Не жени коней. Іди по життю розмірено, спокійно. І туди, куди тобі належить прийти, прийдеш вчасно.

Не читай руйнівних книг, не ди-вися такі фільми. Хоч їх і видають за модні. Крім сум’яття душі і сміт-тя для розуму, нічого вони не не-суть. Надто дітям.

Не треба далеко ходити за ліка-ми. Природа нам підготувала їх у сусідстві. Вербa — одна з перших рослин, вона після всесвітнього потопу першою зазеленіла на бе-регах. Не перелічити, від чого по-мічна верба: головний біль, нев-ралгія, неврози, ревматизм, хво-роби печінки та шлунку, подагра, застуда...

Столову ложку подрібненої верби залити 0,5 л окропу і варити на слабкому вогні хвилин п’ять. Настояти. Пити по столовій ложці тричі на день.

Свіжі листки прикладають до мозолів. Порошком із кори заси-пають рани і зупиняють кровотечі. З відвару кори або гілочок роблять ванни для ніг за варикозного роз-ширення вен, а також при екзе-мах, фурункульозі, пітливості, об-лисінні.

Хочете довго залишатися мо-лодим і довго жити? Раз на тиж-день влаштовуйте собі горіхово-яблучний день. Зранку приготуйте 8 яблук і 8 горіхів. Приблизно кожні 2 години з’їдайте по одному яблуку і горіху. Щоб протягом дня шлунок був зайнятий.

У кавуні — цілющий білий шар між м’якоттю і шкіркою. Ним можна будь-які камінці вигнати.

Калину тримаю над сволюком увесь час. Щоб кожного разу кину-ти кілька ягід до рота. Цілюща сила в ній від грудня до квітня.

Ніщо не допоможе так від зубно-го болю, запалення печінки, нирок, кишківника, як цвіт і ягоди бузини.

Діабетикам потрібно їсти бага-то капусти.

При болях і запаленнях дуже помічний терен.

При безплідді допоможуть огірки, щавель, троянда.

Зуби в мене міцні і здорові, бо повсякчас жую ялівець, сушену су-ницю.

Щоб укріпити серце, мед вжи-вають по столовій ложці тричі на день із кислим молоком, сиром, фруктами.

Від атеросклерозу: сік цибулі змішати з медом у співвідношенні 1:1, пити тричі на день по одній столовій ложці протягом місяця.

Від високого тиску — 100 г ма-лини або малинового варення за-варити у склянці перекип’яченої води, потім додати столову ложку меду. Споживати перед сном.

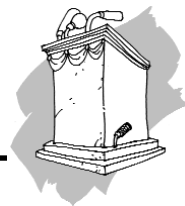
Для мене існують 2 символи: хрест — покаяння, яблуко — плід життя.

Не принось неприємностей у свій дім.

Якщо ти тільки для себе, то чо-го ти вартий? І якщо не тепер, то коли?

Дитина входить у світ зі стисну-тими кулачками: весь цей світ — мій, і бути йому в моїх руках. Люди-на покидає світ із розкритими до-лонями: ось, я нічого з собою не забіраю. Я знаю: коли замкнуться мої очі, серце моє залишиться від-критим.

Не ходи неохайним і в недбало-му одязі. Це неповага до себе і дратування інших. Пам’ятай, що й Ісус був із незаможної родини, а ходив серед бідноти в дорогих бі-лих шатах.

Петро АНТОНЕНКО

ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР ЗА ЧУЖИМ СЦЕНАРІЄМ

Українська народна партія ініціює подання до Конституційного Суду України з вимогою скасування Закону щодо порядку офіційного використання копій Прапора Перемоги. Про це заявив на прес-конференції в УНІАН голова УНП, народний депутат України Юрій Костенко. Він зазначив, що Президент 21 травня підписав цей закон, порушивши Конституцію України.

І застосування цього Закону є загрозою для незалежності й територіальної цілісності Української держави.

Юрій Костенко пояснив, чому Закон про використання червоного прапора суперечить Конституції України. Порушено статтю 20 Основного Закону, адже червоний прапор не є державною символікою або символікою територіальних громад, а є символом неіснуючої держави та однієї з політичних партій. Стаття 15 Конституції не допускає використання ідеології, символіки якоїсь одної політичної сили як обов'язкової в державі. Використання символів колишньої комуністичної імперії суперечить положенням статті 17 Конституції щодо захисту суверенітету й територіальної цілісності України.

Також ухвалення згаданого Закону було здійснене з порушенням чинного законодавства. Воно вимагає, щоб закони щодо опису державних символів України та порядку їх використання ухвалювалися не менш ніж двома третинами конституційного складу Верховної Ради, а цей закон був проголосований простою більшістю парламенту.

Щодо суто політичного аспекту, то УНП розцінює нещодавні події, пов'язані з червоним прапором, як сценарій закордонних політехнологів, які розігрують карту регіонального сепаратизму. І якщо КС не скасує цей закон, то 22 червня, в

річницю початку Вітчизняної війни, можливе продовження подій, які відбувалися 9 травня, зазначив Костенко. Нашу країну втягнуть у жорстке громадянське протистояння. І ця стурбованість цілком обґрунтована. Політик нагадав і період розвалу СРСР та початки незалежності, коли ситуація була доволі напруженою, і гостре політичне протистояння 2004-го року, особливо в момент Помаранчевої революції, і постійні політичні ігри навколо Криму. Тепер зарубіжні політичні сценаристи взяли за Гали-

чину, нагнітаючи тут суспільні конфлікти.

Сценарій протистояння 9 травня в Галичині, зазначив політик, готувався заздалегідь, коли в парламенті заговорили про червонопрапорний закон, коли в мас-медіа спеціально нагнітали пристрасті. “В подальшій реалізації сценарію були задіяні парламентська більшість, президентська адміністрація, неофашистські проросійські організації та українські праворадикали”, — зазначив голова УНП. Тепер українські комуністи та їхні росій-

ські покровителі готують подібний сценарій на 22 червня, прагнучи під гаслами “федералізації” розпалювати регіональний сепаратизм.

Необхідно негайно скасувати закон про червоний прапор, адже він принижує гідність Державного Прапора України, відбілює червоний колір радянського комуністичного терору, коли було знищено понад 10 мільйонів українців.

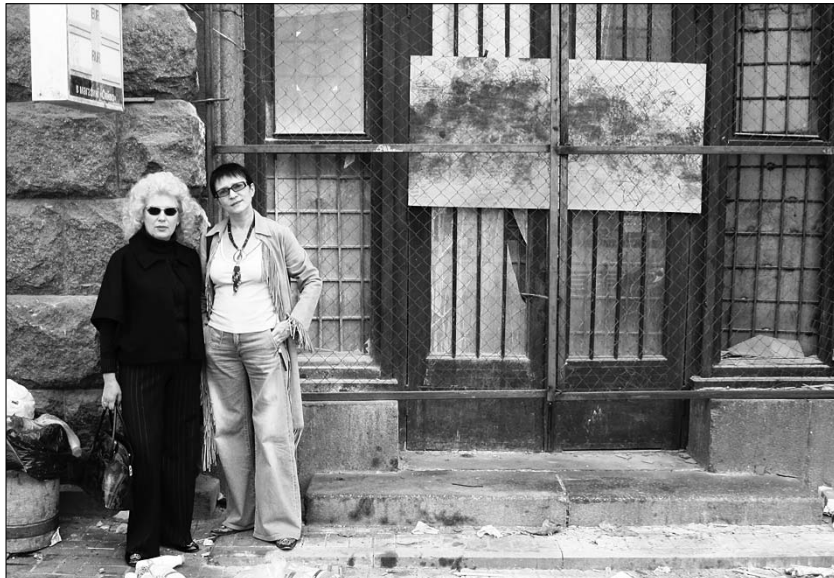
Відповідаючи на запитання журналістів про мотивації чергового втручання Росії в українські внутрішні справи, Костенко нагадав, що це, окрім постійної політики нашого сусіда, є також давно відомим методом переключити увагу своєї громадськості на зовнішній фактор. Адже цього року відбуватимуться вибори в Державну Думу Росії, а наступного року там пройдуть президентські вибори. І ось російська влада, яка все більше втрачає підтримку в країні суцільних криз і проблем, прагне відволікти від них увагу громадськості, вишукуючи ворогів, фашистів і неофашистів у сусідніх державах. При тому, що в самій Росії неофашизм поширюється все більше і за потурання влади.

Від нашої газети в продовження теми державної символіки було

поставлено запитання щодо проявів сепаратизму, коли в деяких прикордонних регіонах місцева влада вивішує, поряд із державним українським, прапори сусідніх держав, наприклад, угорський, мотивуючи тим, що тут, мовляв, мешкає багато представників цієї національної меншини. Такі факти Юрій Костенко оцінив однозначно як неприпустимі, зазначивши: “Це зайве свідчить, що в Україні всі ці два десятиліття незалежності нема справжньої української державної влади. Тому й деяким представникам місцевої влади байдуже, який вивішувати прапор — український, колишній радянський чи сусідньої країни”.

Говорячи про механізм скасування через Конституційний Суд згаданого закону, голова УНП зазначив, що одним із шляхів є подання в КС не менш як 45-ти депутатів парламенту, що УНП зараз ініціює через своїх депутатів. Одноразово для активної громадської підтримки УНП починає збір підписів громадян за скасування закону про червоний прапор. Партія також звертається до всіх державницьких політичних сил із закликом добиватися скасування одіозного закону.

«СЯЙВО» ВІДВОЮВАЛИ!

18 місяців наполегливо й цілеспрямовано працівники книгарні “Сяйво” і громадські діячі відстоювали культурну візитівку міста, яку захопили рейдери від “славної” команди мера столиці Черновецького.

“Слово Просвіти” слідувало за розвитком подій від лютого 2010 року, відколи бандити безсоромно викинули на вулицю працівників “Сяйва”, вхід до книгарні перегородили “КраЗи”, а згодом знахабнілі гості поміняли замки і було знесено стіни в приміщенні.

І ось перша перемога “Сяйва” — Господарський суд Києва визнав недійсними результати аукціону з продажу приміщення книгарні та договір купівлі-продажу приміщення, а також договір, за яким приміщення було перепродано на користь третьої особи.

Наталія АНТОНЮК

У столичному інформгентстві “УНІАН” директор “Сяйва” Алла Лазуткіна, її заступник Алла Решетнікова, адвокат книгарні Олег Король і громадський захисник Костянтин Клімашенко полегшено промовили: “Нарешті!”

Олег Король відзначив, що противники використовували всі можливі процесуальні нюанси, щоб затягти розгляд справи: “Змінювалися сторони, з'ясовувалися справжні власники, однак ми вийшли на фінішну пряму.

Буде апеляція з боку противників, які використають увесь можливий і неможливий ресурс, щоб скасувати рішення суду першої інстанції. Окрім того, з рішення Господар-

ського суду не взято до уваги основне — повернення приміщення у власність територіальної громади Шевченківського району і зобов'язання БТІ зареєструвати за територіальною громадою Шевченківського району це приміщення. Дуже важливий етап — завершення процесу повернення вкраденого майна, тому попереду — юридичні корегування”. Олег Король зазначив, що буде ще вісім судів.

Алла Решетнікова зазначила, що відстоювання книгарні, у якій пропрацювала 36 років, — справа усього її життя. “Боротьба за “Сяйво” почалася ще з 2003 року. В'ячеслав Супруненко, Денис Комарницький, Анатолій Чуб, Денис Басс... — усі ці люди тероризували нас і наші родини із

2003 року. Я пережила два захоплення “Сяйва” — 8 і 19 лютого 2010-го. Двічі мене викидали без верхнього одягу на мороз, тому я пообіцяла, що життя покладу, але ці люди будуть покарані”, — сказала вона.

Костянтин Клімашенко відзначив, що скарги подавали до Президента України, Прем'єр-міністра, Генерального прокурора, Міністерства юстиції, міністра внутрішніх справ, народних депутатів. А ще наголосив, що книгарня сплачувала державі податки, на відміну від тих ділків, які зараз на центральній вулиці Києва заробляють собі у кишеню: “Зайдіть у будь-який бутик на Хрещатику: 90 % — це приватні підприємці. А книгарня “Сяйво” за рік сплачувала у державну скарбницю 600—700 тисяч гривень”.

Алла Лазуткіна відзначила, що останній раз працівники книгарні були у приміщенні 19 лютого минулого року. “Зараз двері і замки поміняні. Ми знаємо, що приміщення повністю розгромлено і пограбовано. Коли ми потрапимо у “Сяйво” — це приміщення однозначно буде книгарнею. Думаю, наш приклад надихне інші установи боротися за справедливість, бо свавілля чиновників подолати реально”, — упевнена директор закладу.

Учасники конференції наголосили, для того, щоб повідомляти киян про злочинну діяльність депутатів КМДА щодо розкрадання та продажу приміщень, в яких ще за радянських часів працювали відомі українські видавництва, бібліотеки та книгарні, була створена ініціативна група “Київський культурний трибунал”. До неї входять представники культурної спільноти, видавці, письменники, художники, громадські організації. Що ж, у ККТ роботи неоране поле — столиця кишить зайдами-крадіями.

Нагадаємо, у Київській прокуратурі почали перевірку діяльності команди мера столиці за період 2007—2010 років. Що ж, черновецьке правління закінчилося: місцеві мешканці ще довго пам'ятатимуть марсіанські хроніки глави КМДА, рейдерські атаки “молодої команди” і якою ціною далася киянам безкоштовна гречка...

У цьому ракурсі постає питання: все-таки книгарню “Сяйво” відвоювали завдяки спільним громадським зусиллям чи на рішення суду вплинула зміна столичної влади? Але обидві Алли впевнені — книгарня відчинить свої двері наприкінці цього року.

МАМАЇ ПРОТИ МАЗЕПИ

На запитання нашої газети відповідає голова Полтавського обласного об'єднання Товариства “Просвіта”, народний депутат України (фракція НУ-НС) Микола КУЛЬЧИНСЬКИЙ.

— Яка зараз ситуація зі встановленням у Полтаві пам'ятника гетьманові України Іванові Мазепі?

— Міська рада заблокувала цю справу. Одне з попередніх рішень ради було позитивним: встановити у місті цей пам'ятник. Потім вони його скасували. Зараз міськрада направляє нас, громадських активістів, які добиваються відкриття пам'ятника, або до обласної державної адміністрації, або до Президента. Але ми діємо. У червні будемо збирати полтавців на мітинг із змогою відкриття пам'ятника. Будемо тиснути і на главу обласної адміністрації, і на Президента. Врешті, кого ж вони представляють? Чи вони окупаційна влада тут, в Україні, може, слухаються комуністів? Нехай нам пояснять. Сам пам'ятник

уже виготовлений на народні кошти, які ми, просвітяни, збирали. Я попросив директора комбінату в Києві, де зараз знаходиться цей пам'ятник, щоб зберігали його, щоб потерпіли, бо, думаю, все одно ми переможемо.

— Скажіть, а чому міська влада, міський голова “переправляють” вас до обласної адміністрації, адже йдеться про встановлення пам'ятника саме на території міста, а це цілком у компетенції міської влади?

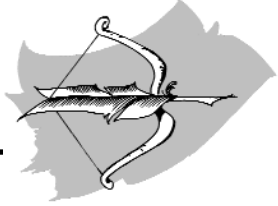
— Бо міський голова залежний від партії влади. Вони провели його в голову, створивши таку собі партію “Совість України”.

Мають 40 депутатів з 55-ти в міськраді. І зараз голова говорить, що він, мовляв, “лише по господарській частині”. Але це не достойно міського голови. Це територія міста, є всі повноваження у міськраді. Нарешті, є Указ Президента Віктора Ющенка, який ніхто не скасовував. І голова міста зобов'язаний виконати цей Указ, встановити пам'ятник. У компетенції міської ради — виділення землі, місця під пам'ятник. Також рада проводить відповідні конкурси. Попередня рада провела такий конкурс, пам'ятник готовий. Залишилося зібрати сесію і виділити під нього місце. Але і попередній міський голова не виконував свого обов'язку, і цей не виконує.

— Як прізвище цього голови?

— Олександр Мамай. З таким гарним українським прізвищем, але якийсь такий “стихийний” українець. Має енергію, але вона не туди спрямована, не на розбудову своєї української державності.

Спілкувався
Петро АНТОНЕНКО

Вранці 27 травня 2011 року члени “Просвіти” та інших громадських, а також політичних організацій Луганщини пікетували сесії луганських обласної та міської рад. Яка ж причина вивела людей під стіни приміщень, де засідали “народні обранці”? Вона дуже проста й буденна — саме цього дня обласні “парламентарії” шостого скликання на своїй п’ятій сесії, прагнучи вчергове довести, що “король — не голій”, знову намагалися відволікти населення краю від провалів у соціально-економічній сфері дразливим мовним питанням.

Прикриваючись фальшивими гаслами про “захист інтересів наших виборців і право земляків користуватися російською мовою”, “багатонаціональність населення Луганської області”, “спільне слов’янське коріння” та необхідність захисту так званого “російськомовного” населення, поширюючи відверту брехню про нібито історично зумовлену “російськість” краю та намагаючись вилити свою образу на громадськість Луганщини, яка ще не так давно разом з органами прокуратури й суду домоглася скасування “регіонального” статусу російської мови, цього разу обласні депутати — неосталіністи, брежнєвці, валуєвці — вчергове атакували Конституцію України й чинне законодавство держави в мовній сфері. Поціновувачі “заколотворчості” свого “августейшого” попередника — російського імператора Олександра II, який саме 135 років тому видав сумнозвісний Емський указ, депутати обласної ради, прагнучи так само, як і згаданий самодержець, бути “європейцями”, при-

НА ЛУГАНСЬКОМУ МОВНОМУ ФРОНТІ

йняли рішення “Про реалізацію конституційних гарантій на вільне використання російської мови, інших мов національних меншин в Луганській області”. Та при цьому не забули прибрехати, зазначивши, що “перегини”, які нібито чинилися в Україні щодо російської мови, знаходять порозуміння в самій Європі.

Того ж дня аналогічним чином поведилася й Луганська міська рада. На своїй черговій сесії її депутати, діючи хитріше й підступніше, ніж у попередні роки, прийняли цинічне звернення “Про проект Закону України “Про мови в Україні”, адресоване голові Верховної Ради В. Литвину та його авторам — панові О. Єфремову й товаришу П. Симоненкові. В такий спосіб “міські” депутати Луганська показали себе “підспівувачами” своїх “старших таварішей” з облради, що й не дивно, адже в обох цих “представницьких” органах більшість — це представники двох “руководящих і направляющих” партій — “регіонали” і комуністи.

Про “демократичність” волевиявлення “народних обранців” свідчить той факт, що жодного з просвітянських активістів до депутатських зал обласної й міської рад не допустили. То про який же “європейський вибір”, наполегливо декларований можновладцями області, може бути мова?

Прикметно, що, офіційно заявляючи про функціонування російської мови на Луганщині

поряд із державною, місцеві депутати водночас наполегливо “пропонують” використовувати в роботі державних установ, зокрема освітніх, саме мову сусідньої держави. Характерним є телеступ голови комітету облради з питань освіти і науки, молоді та спорту (й одночасно — ректора обласного державного інституту культури і мистецтв) п. В. Філіппова, який заявив, що вищих навчальних закладів згадане рішення, мовляв, не стосується, а при цьому своїм викладачам “не нав’язливо” рекомендує застосовувати “родной і понятний”. Таку ж позицію займають й інші депутати-керівники.

Наслідки такої “подвижницької праці” луганських депутатів проявляються дедалі виразніше — все частіше у відповідь на українську мову в Луганську можна почути: “Езжай в свою халхляндию, иди на свою бандьоровщину”, саму ж державну мову паплюжать різними зоологізмами на кшталт “теляча”, “собача”, “верблюда” тощо. Водночас на Луганщині ні в представницьких органах влади, ні в державних установах, ні в силових структурах опанувати державну мову ніяк не можуть. Зокрема в журналістському корпусі області робочою мовою є тільки російська.

На цьому тлі вже годі дивуватися змістові деяких питань, що виносяться в “наукові” соціологічні дослідження на Луганщині, які начебто проводяться відомим

Центром Разумкова — “Чи будете Ви захищати Україну, якщо випаде потреба?”, “Як Ви поставитесь до того, що в Україні буде друга державна мова?”, “Як Ви ставитесь до можливості відокремлення південного сходу від України?”, “Як Ви дивитесь на розподіл України на три національно-державних утворення?”, “Чи виступаєте Ви за федералізацію України?” тощо. Нам зрозуміло, хто і що за цим — і в Україні, і за її межами. Але чи розуміють це ті, хто керує державою? І чому мовчать силові структури — Прокуратура, суди, СБУ? Яка позиція щодо цього питання гаранта Конституції? Питання, здається, риторичні.

Просвіт’яни Луганщини переконані, що українську націю може об’єднати лише рідна мова, предковічне материнське слово. Тому обласне об’єднання “Просвіти” — єдина громадська організація на Луганщині, яка одразу ж звернулася до обласного прокурора М. Г. Бескишкового із закликом відновити конституційний порядок у діяльності Луганської обласної ради й опротестувати її деструктивне “мовне” рішення.

Прес-центр Луганського обласного об’єднання ВУТ „Просвіта” імені Тараса Шевченка

Від редакції: Учора ввечері, як нам стало відомо, реакція обласної та міської ради, яка була озвучена на обласному радіо, була вкрай зневажлива: “Украинские националисты блокируют решение областного совета”.

Виникає запитання, хто ж такі депутати облради і чий інтереси вони представляють?

ВИКЛИК ПРИЙНЯТО, ПОЗОВ ПОДАНО

30 травня керівник БФ “Підтримки Українських ініціатив” Д. Снегирьов звернувся до Ленінського суду з позовною заявою щодо скасування рішення Луганської обласної ради від 27.05.2011 р. “Про реалізацію конституційних гарантій на вільне використання російської мови, інших мов національних меншин у Луганській області”.

У позовній заяві Д. Снегирьова йдеться про те, що “Рішення Луганської обласної ради від 27.05.2011 р. суперечить положенням ст.1 Європейської хартії регіональних мов”.

Використання терміну “регіональний” стосовно російської мови не відповідає положенням Європейської хартії регіональних мов. Згідно з переписом населення Луганської області за національною ознакою — 64,9 % українців та 30 % росіян. Відповідно до цього російська мова не може вважатися регіональною чи мовою національних меншин.

Рішенням Луганської обласної ради порушено норми ст.10 Конституції України, де чітко визначено, що державною мовою в Україні є українська мова.

Компетенція призначати ту чи іншу мову регіональною, належить виключно державі. Тому рішення Луганської обласної ради від 27.05.2011 р. прийнято з перевищенням владних повноважень.

На підставі цього вимагаю у судовому порядку скасувати рішення сесії Луганської обласної ради від 27.05.2011 р. “Про реалізацію конституційних гарантій на вільне використання російської мови, інших мов національних меншин в Луганській області”.

Коментуючи подання судового позову до Луганської обласної ради Д. Снегирьов підкреслив: “Прийняте рішення сесії Луганської обласної ради не відповідає нормам чинного законодавства та направлено на подальший розкол держави за мовною ознакою. За усіма соціально-економічними показниками Луганська область знаходиться у стані стагнації та занепаду. Коли немає реальних виходів з кризи та покращення добробуту мешканців області, правлячою елітою використовуються брудні маніпуляції на спірних мовних та історичних аспектах розвитку України”.

Українська народна партія оскаржує рішення Луганської облради “Про реалізацію конституційних гарантій на вільне використання російської мови, інших мов національних меншин у Луганській області”.

Голова Луганської обласної організації УНП Валентин Ткалич подав позов до Луганського окружного адміністративного суду з вимогою визнати нечинним п. 1 ч. 1 цього рішення облради від 27 травня цього року, повідомляє прес-служба партії.

“Луганська обласна рада вишла за межі делегованих їй законодавством повноважень і прийняла рішення, в якому самоствердила вільне використання службовими особами органів державної влади та місцевого самоврядування, вільне використання російської мови в діловому обороті, яке суперечить чинному законодавству України”, — заявляє В. Ткалич.

УНП вважає рішення Луганської обласної ради “Про реалізацію конституційних прав громадян на вільне використання російської мови і мови інших нацменшин” провокацією і вимагає дострокового її розпуску.

2006 року Луганська облрада вже робила спробу затвердити російську мову “регіональною”, проте рішення було оскаржено в суді.

“Тепер депутати прийняли рішення з іншим юридичним формулюванням”, — заявляють в УНП.

Від чистого серця прийміть щирі слова подяки всім просвіт’янам за небайдуже ставлення до долі нашої школи, за підтримку та допомогу, що надавали нам протягом останніх місяців. Із кінця грудня 2010 року ми, батьки учнів ЗОШ № 15 м. Красний Луч Луганської області, відстоювали права своїх дітей навчатися у тій школі, яку обрали, в тих вчителів, яким вони довіряють свої найпотаємніші мрії, й тією мовою, яка не тільки рідна для багатьох, а й державна мова нашої країни.

Дякуючи Богові, ми відстояли нашу школу, влада, нарешті, пішла на перемовини, досягнуто домовленостей, завдяки яким 1 вересня наші діти зустрінуть у рідній школі. Але на нас чекає ще багато труднощів, будівля не ремонтувалася багато років, треба відновлювати вікна, двері, сходи. Фарбувати, клеїти шпалери, ремонтувати дахи, підвали. У бібліотечних сховищах відсутні довідники, енциклопедії, багато років не відновлюється книжковий фонд. Усе це — наслідок господарювання директора школи. У місцевому бюджеті коштів немає, спонсорів у нашому місті не знайдеш. Усе знову лягає на плечі батьків, але всі згодні працювати на користь школи, на користь наших дітей.

Ще раз дякуємо “Просвіті”, народним депутатам Павлові Мовчану, Іванові Зайцю, Юрію Гнаткевичу, професорам Іванові

МИ ВІДСТОЯЛИ НАШУ ШКОЛУ!

Це фото з архіву редакції. Ми першими забили на сполох і провели прес-конференцію на початку лютого 2011 р.

Ющуку, Олександрові Пономаріву, головному редакторіві “СП” Любові Голоті, правозахисникові Іванові Макару, письменниці Зірці Мензатюк, а також усім, хто вболівав, допомагав, підтримував нас.

Хай береже Вас Господь, хай живе та квітне наша Україна!

З повагою, батьки учнів ЗОШ № 15, вчителі школи та Краснолуцька громада

ЗГАДАЛИ МОСКОВСЬКУ ДИКІСТЬ НЕБАЙДУЖІ

Оксана ЛЕВКОВА

Нещодавно виповнилося 135 років Емському указу. Це було розпорядження російського імператора Олександра II, спрямоване на витіснення української мови з культурної сфери та обмеження її побутовим ужитком. Документ забороняв ввозити на територію Російської імперії з-за кордону книги, написані українською мовою, видавати нею оригінальні твори і робити переклади, тексти для нот, театральні вистави, публічні читання. Дозволялося видавати українською лише історичні літературні пам’ятки та художні твори, але написані за російською орфографією й за умови отримання попереднього дозволу на публікацію. Місцевій адміністрації наказувалося по-

силити нагляд, щоб у школах не велося викладання українською мовою, а з бібліотек були вилучені книги українською. Почалися масові репресії українськомовної інтелігенції.

У Києві згадали азійську дикість колонізаторської політики Москви. Члени громадської організації “Не будь байдужим!” своєрідно “відзначили” цю одну з багатьох заборон українського слова. Фома (гурт “Мандри”), Олександр Ярмола (гурт “Гайдамаки”), Фагот (гурт “ТНМК”), Вадим Красноокий (гурт “MAD HEADS XL”), співачка та письменниця Ірена Карпа дарували перехожим книжечку, яку нещодавно видали рок-музиканти. У ній поради щодо того, як “безболісно” перейти на українську мову. Зірки пропонували глянцеви́й психологічний порадник тим киянам, які шойно (на той момент) пе-

реходили з вулиці Лаврської на вулицю Івана Мазепи (ще недавно ця вулиця вся була названа іменем Мазепи. Але на пораду речника “руського міра” патріарха Кіріла частина її перейменована. Дійство ж відбувалося недалеко від Києво-Печерської лавари — оплоту Московського Патріархату).

Перехожі мали змогу обирати найкращий для себе варіант переходу на державну мову. Для цього музиканти використали своєрідну гру: від уживання слів лише “по приколу” до повсюдного спілкування рідною.

А ще вони “повернули історію” всі російськомовні книги, журнали, газети, листівки, тексти для нот, лібрето для вистав, якими наприкінці XIX ст. російська влада “замінила” українськомовні друковані матеріали.

“А дорога на Старокиївську гору — куди вона вестиме, до святині чи до смітника?”

ОРДИ БАТИЯ ЗНОВУ ШТУРМУЮТЬ ДЕСЯТИННУ

Ось такий вигляд має національна святиня...

Закінчення.
Початок на стор. 1

...У понеділок вранці я стояв на цьому святому для нас, нашої історії місці. Верх Старокиївської гори, саме там, де була Десятинна церква, обнесений високим дерев'яним парканом. Порожньо. Натовпи киян, гостей міста ще не заповнили Гору. Майже нікого біля Музею історії України. Нікого біля “каплички” Московського Патріархату. Та яка капличка, справжня і чимала дерев'яна церква! Плацдарм для подальшої окупації Десятинної. У каплиці лише міліціонер, стереже чи її саму, чи музей, чи Десятинну. За десятком метрів стоять на місці ці два скандальні новенькі сині будівельні вагончики.

Зелений паркан довкола решток церкви в одному з місць кимось розхитано, зроблено прохід. Якихось охоронних знаків, написів, що вхід сюди заборонено, що це історична пам'ятка, територія наукових досліджень, не видно. Спокійно заходжу за паркан і потрапляю на величезні руїни. Боляче на них дивитися. Позаминулої зими тут впало, не витримавши снігу, блаженське накриття, встановлене над рештками церкви, місцем археологічних розкопок. Другий рік усе це під відкритим небом, під снігами, дощами і вітрами. Велетенський смітник. І це не лише місце наукових досліджень, а й святе місце загибелі останніх захисників Києва від орд!

Що стоїть за провокацією, розпочатою минулого тижня? Що взагалі коїться довкола нашої святині — Десятинної церкви? Коментар нашої газети дає голова Комісії Київради з питань культури і туризму Олександр БРИГИНЕЦЬ:

— **Пане Олександр, чи з'ясувалося нарешті за ці дні, хто ж і для чого завіз тоді, вночі, будівельні вагончики під Десятинну?**

— Їх завіз один із підрозділів Київської міської державної адміністрації. Навіщо? Думаю, це спільна провокація якихось чиновників міської влади і московської церкви.

— **Бо насправді будівництво ж не може розпочатися ось так нахабно, самочинно?**

— Звичайно. Мета була інша: продемонструвати, що може реалізовуватися і цей варіант — спорудження храму на місці Десятинної. Очевидно, була змова між владою і церковниками. Але потім, коли ситуація набула розголосу, було реалізовано “план Б”, почали говорити, що вагончики, мовляв, для археологів.

— **І все це коїться в момент визначення подальшої долі Десятинної. Чи не слід узагалі припинити розмови про будівництво нової церкви на місці святині, мотивуючи це, мовляв, “відродженням” храму?**

— Жодне нове будівництво тут незаконне. Це заборонено відповідною міжнародною конвенцією, підписаною Україною. І положення цієї конвенції вклю-

чені до нашого українського законодавства. Воно забороняє спорудження, так звану “відбудову” пам'яток історії, якщо достеменно не встановлено, якою саме вона була, який вигляд мала ця пам'ятка.

— **Це стосується і Десятинної?**

— Абсолютно. Адже достеменно не встановлено, якою була ця церква.

— **Тоді поговоримо про щойно завершений конкурс на кращу концепцію подальшої долі Десятинної. Хто був ініціатором створення конкурсної комісії?**

— Київська міська держадміністрація і Міністерство культури й туризму. І в умовах цього конкурсу було принципово вказано, що жодна концепція, жодна ідея щодо подальшої долі Десятинної не передбачають будівництва на цьому місці нового храму.

— **Вийшло ж інакше...**

— Вийшло так, що в проектах фігурувала ідея саме спорудження тут нового храму.

— **Як могло трапитися таке порушення умов конкурсу?**

— Очевидно, ті, хто стояв за цим конкурсом, ще раз хотіли підкреслити, що в суспільстві превалює ідея спорудження нової Десятинної церкви на місці старої.

— **І один із таких проектів увійшов у “двійку” переможців.**

— На жаль, саме так. Як відомо, конкурс завершився нічиєю, переможця не встановлено, кращими названі два проекти з абсолютно різними концепціями подальшої долі церкви. Один пропонує будівництво нового храму на руїнах старого. Інший — музефікацію цього місця.

— **Ви абсолютний прихильник другої ідеї?**

— Однозначно. Адже спорудження нової церкви на місці старої просто знищить будь-які археологічні дослідження на Горі. А вони вкрай важливі. Адже тут не лише витoki християнства на Русі, тут сліди давніших культур, зокрема й Трипільського періоду. Дослідження науковців можуть різко змінити наші уявлення щодо історії Києва, може статися, що місту не півтори, а кілька тисяч років. Не говоримо вже про суто технічні моменти будівництва в цьому доволі складному за рельєфом місці. Новий храм, якби він був споруджений, дуже змінив би архітектурні обриси цього місця, “тиснув” би на розташовану зовсім поруч Андріївську церкву.

Оптимальний варіант — музефікація цього місця. Тобто, встановлення над залишками Десятинної капітального прозорого накриття, яке б захистило розкопки, дало змогу продовжувати дослідження. І водночас це був би діючий музейний об'єкт. Наприклад, якась частина відкрита для огляду, а на іншій ведуться дослідження. Це відома практика в багатьох країнах світу щодо пам'яток такого типу. За такого варіанта, звичайно ж, буде знесений цей ганебний паркан, впорядковано територію, і вся ця Гора перед музеєм стане також музейним об'єктом.

— **Як швидко все це можна було б зробити?**

Олександр Бригинець
дав десятки інтерв'ю

— Буквально за кілька місяців. Але тепер, після того, як конкурс завершився нічим, треба шукати нове рішення, по суті, проводити новий конкурс.

— **А негайно треба, очевидно, навести тут елементарний порядок, щоб це не був прохідний двір і смітник. Тепер щодо цієї так званої “каплички” Московського Патріархату, яку вони поіменували, як Десятинний храм.**

— Встановлена абсолютно незаконно й самочинно. Я, як голова профільної Комісії Київради, не бачив жодного дозвільного документа на цю навіть не церкву чи капличку, а як її називаю, так звану церковну споруду.

Отже, облога Десятинної, облога нашої історичної пам'яті, духовності триває. Чи встоять наші мури проти зайд? А дорога на Старокиївську гору — куди вона вестиме, до святині чи до смітника? Шукаймо відповіді.

Петро АНТОНЕНКО
Фото автора

Олекса РІЗНИЧЕНКО,
двічі репресований,
письменник

НА СПОЛОХ!

Насамкінець Богдана Анатолійовича Осінського десь о 8.30 повезли до Маліновського райвідділу міліції.

Відомо, що напередодні дня Перемоги у прямому ефірі телеканалу АТВ Богдан Осінський доводив неправомірність вивішування червоного прапора. Його опонентами були депутат ВРУ, комуніст Царьков, і кримський “руснак-єдинчик”, який через два дні повіз прапор до Львова. Тов. Царьков у прямому ефірі погрожував — чула вся Одеса — журналістові, що він ще поплатиться.

Одеські журналісти стали на захист колеги.

Сподіваємося, що нас підтримають всі, кому не байдужа свобода слова в Україні.

27 травня 2011 р. в Одесі сталася надзвичайна подія: на вулицю Р. Кармена, 10 о 5 год. 30 хв приїхала бригада міліції і почала обшук у квартирі Богдана Осінського, сорокарічного українського журналіста. Постанову про обшук підписав суддя Журік Сергій Володимирович, очевидно, на вимогу слідчого Бабаєва, який розслідує справу по спробі підпалити 20 січня 2011 р. офіс регіоналів по вул. Прохорівській, 17. Троє “пошуковиків” на чолі з лейтенантом Івановим Олександром Юрієвичем три години робили обшук, залучивши двох сусідів як понятих. Забрали комп'ютер і всі носії, вишиванку (!).

Байдужих серед киян немає: вони віддають перевагу збереженню історичної пам'ятки

НАША ВРОДА БРАЛА СТАРТ У «ВІДКРИТІЙ НОЧІ»

Микола ТАБОРИТ

Не все так кепсько в королівстві українського кіно. Уп'ятнадцяте вийшов на суд журі й громадськості кінофестиваль “Відкрита Ніч”. Він представив “Червону книгу сучасного українського кіно”. Із 26 травня по 1 червня тривав ретроспективний показ вибраних фільмів з його колекції. Із понад 500 стрічок, що пройшли екранами фестивалю упродовж цих років, сотня переможців-призерів залишилась у його фонді. Тому організаторам довелося вибирати з робіт останніх років. До обраних потрапило лише вісімнадцять короткометражок. Але й вони дали вичерпне уявлення про наше сучасне, хоча й не знане для широкого загалу кіномистецтво.

Крім Культурного центру “Кінотеатр “Київ” одночасно фестиваль “Відкрита Ніч” буде представлений на екранах телеканалу ICTV. Через брак фінансових можливостей демонстраційна географія залишається дуже обмеженою: такі наші реалії, до яких нас давно вже привчила “українська” дійсність. Як і раніше майданчик на київському Андріївському узвозі залишається головним. Але представлені фільми зможуть подивитися і глядачі Львова, Дніпропетровська. Сподівалися, що до них долучаться Запоріжжя, Миколаїв, але... Присвячений фестивалю пам'яті талановитого режисера, громадсько-політичного діяча Юрія Ілленка, якому нещодавно виповнилося 675.

— За недовгу історію в нас було кілька фестивалів, присвячених відомим митцям, зокрема Івану Миколайчуку, — розповів на прес-конференції брат Юрія Герасимовича, відомий режисер, професор інституту екранних мистецтв Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. Карпенка-Карого Михайло Ілленко. — Для мене й брата ця постать надзвичайно близька й дорога. Однак і сьогодні маститим професіоналам у нього є чому повчитися, як і в Юрія Ілленка.

“Відкрита Ніч — Дубль 15”, відбудеться у ніч із 25 на 26 червня у Києві на Анд-

Андрій Різоль, Михайло Ілленко і Пилип Ілленко під час прес-конференції

ріївському. Як уже повелося, загальна фестивальна програма має дві частини — позаконкурсну і конкурсну. Тривалість останньої — три години, а загальної — шість годин.

Із стрічок метра українського кіно Юрія Ілленка глядачі побачать вісім: “Тіні забутих предків”, “Криниця для спраглих”, “Вечір напередодні Івана Купала”, “Білий птах з чорною ознакою”, “Легенда про княгиню Ольгу” та ін. Як відлуння — стрічки студентів, дебютантів, авторів незалежного кіно. І кожен із власним баченням довколишнього світу, неповторним тембром звучання соціальних, екологічних і морально-етичних проблем. Серед них кінорежисери, що вже відбулися і яких нам ще належить відкрити: Тарас Ткаченко, Максим Буйницький, Юлія Гоголь, Дмитро Сухолиткий-Собчук, Аліна Головіна, Андрій Марченко, Сергій Марченко, Аліна Хорошилова.

Короткометражка Хорошилової не зможе залишити байдужою будь-яку незачерствілу людську душу. Героїня (роль виконує донечка кінорежисерки) — маленька дівчинка залишається сиротою. Дитячим розу-

мом їй не збагнути, куди поділася мама. Від батька-п'яниці годі чекати душевного тепла і турботи. Разом із песиком вона вирушає на пошуки. У кадрі — міські вулиці, серед яких кияни впізнають і місцину біля Байкового кладовища. Але все марно, навколо лише брудно-білий сніг. І холод — зимовий і людський. Повернувшись додому, прихилившись під дверима, вона помирає... У передсмертному мареві бачить свою неньку: “Мамусю, я знала, що знайду тебе!”.

Цікава своєю оригінальністю, філософським осмисленням і пізнавальним моментом чорнобильська документалістика Сергія Марченка. Це мозаїчне полотно він виніс із кількох народознавчих експедицій по Зоні, у яких брала участь і письменниця Ліна Костенко. Перед глядачем невідомі історії-мозаїки, як-от: “Маковій у Левковичах”, “Співи в Теремках”, “Сніг у Ладжижах”, “Рибалка з Тинного”, “Молотьба у Копищах” та ін., відзняті 2004—2006 рр. Але від того актуальність і зворушливість із часом не потьманила, енергетика людської душі і, може, навіки втрачених куточків прабатьківської землі просто незбагненна.

Можна згадати й інші роботи, частина яких були дипломними роботами вихованців кінорежисерського факультету Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. Карпенка-Карого. Це, зокрема, “Не страшно”, “Як тато і мама розпрощалися у три раунди”, “Микола і німець”... Згадані, як і решта ретроспективних короткометражок, дають надію на те, що українські таланти все-таки є. Інша річ, чи є можливість їм засвітитися.

До речі, нинішня володарка “Пальнової гілки” Канського міжнародного кінофестивалю у номінації короткометражних фільмів (стрічка “Крос”) Марина Врода до свого тріумфу у Франції неодноразово брала участь у “Відкритій Ночі”. Навіть була призером. Так що школа Ілленка (на цей раз Михайла), усупереч усім обставинам, не здрібніла.

На жаль, як розповідав член оргкомітету, представник компанії “Вавилон” Андрій Різоль, протягом усіх років проблема з фінансуванням фестивалю залишається. Державним мужам не до них. Тому вони самотужки взялися до активних пошуків “альтернативних джерел”. Ухвалено рішення про створення меценатської ради. Де завгодно і від будь-кого кошти не залучатимуться. Зрозуміло ж бо, що готові допомагати фінансово, мусять широко прагнути відродження українського національного кінопродукту, не маючи якихось корисливих мотивів. Щодо перших кандидатур ради — Богдана Бенюка, Михайла Соколова, Олега Кохана, Миколи Богданенка сумніватися не доводиться.

Насамкінець варто зазначити, що фестивалем опікуються громадська організація “Нарешті”, компанії “Ілленко Фільм” та “Вавилон”, продюсерська агенція “Зелений пес”. А серед тих, хто забезпечує інформаційну підтримку, і наш тижневик “Слово Просвіти”.

Що ж, як-то кажуть, пристойна компанія просто приречена виробляти пристойну продукцію. Успіх учасників “відкритої Ночі” тому підтвердження.

Вікторія КРАВЧУК,
студентка

Останнім часом доводиться все частіше чути про те, що українці далекі від справжнього мистецтва. Я не вигадуватиму критеріїв диференціації того, що поляки називають “штука елітарна”, і кітчу, але якщо вірити власним очам, то українські смаки справді далекі від ідеалу.

Ось, наприклад, на безкоштовні концерти на Майдані Незалежності приходять тисячі людей, їх запалюють беззмисловні попсові пісні. Ця молодь може цілий вечір вигикувати й кричати сп'янілими голосами щось на кшталт: “Тіна, я тебе люблю!”. Такі нетверезі експонати можна помітити кожного вихідного у центрі столиці.

Натомість на ретроспективних показах фільмів із колекції кінофестивалю “Відкрита Ніч” “Червона книга сучасного українського кіно”, на якій я 28 травня пішла з подругою, вдалося побачити лише дев'ять глядачів (не враховуючи нас).

Зараз розумію, що намагалася висловити одна моя знайома запитанням: “А хіба в нас є українське кіно?” Так, є. Але ми його не знаємо. Більше того: не розуміємо і не підтримуємо. Якби існувала Червона книга української культури, то до неї довелося б занести наш сучасний кінематограф.

На фестивалі мені вдалося не просто побачити короткометражні фільми (“Довга прогулянка — на-

КІЛЬКА СЛІВ ПРО КУРЯЧІ МІЗКИ, УКРАЇНСЬКЕ КІНО І ЧЕРВОНУ КНИГУ ВРАЖЕННЯ І НОТАТКИ ГЛЯДАЧА

завжди”, “По той бік райдуги”, “Отроцтво”, “Відповідь на молитву”, “Ліфт”, “Про біг”, “Крила”, “Страта”, “Трагічне кохання до зрадливої Нуськи”), а й спостерігати за реакцією на них публіки.

“Довга прогулянка — назавжди” Максима Буйницького — короткометражний фільм про кохання за мотивами оповідання Курта Воннегута — викликав сміх аудиторії. Виникало відчуття, що деякі глядачі налаштували себе зовсім не на перегляд студентських робіт. Але якщо відверто, то мене найбільше вразив не сам сюжет, не його втілення. Українська мова — справді чиста, як кришталі. Чомусь моє стереотипне мислення налаштоване сприйняти його як щасливий виняток, який дуже рідко трапляється на українському екрані.

“По той бік райдуги” викликав неоднозначну реакцію. Глядачі не одразу оцінили задум режисера — зобразити життя німого театру. Але коли всі зрозуміли, у чім річ, то сиділи мовчки й намагались дивитися.

“Отроцтво” — фільм про вибір життєвого шляху. Публіка не зов-

Кадр із короткометражного фільму “Крос” Марини Вроди, призера Канського кінофестивалю

сім правильно сприйняла втілену Дмитром Сухолитким-Собчуком ідею — потрібно було почути не слова, а голос емоцій акторів: матері, яка молитися за дитину, батька, що проводить сина в нове життя, дівчину, яка готова їхати за коханим, хлопця, що намагається заспокоїти своє серце і водночас зрозуміти всіх.

“Відповідь на молитву” тривала лише хвилин зо три, але цього вис-

тачило, аби оцінити авторський задум. Всезагального масштабу набувають слова Шевченка: “А всім нам вкупі на землі // Єдиномисліє подай // І братолюб'є пошлі”.

“Про біг” — назва говорить сама за себе. Хлопець і дівчина зустрічаються на зупинці. Автор намагався показати їхню поведінку, реакцію, емоції. Пробіжки містом додавали фільму безтурботності й невимушеності. Такий

простий сюжет сподобався аудиторії.

“Крила” — стрічка про льотчика, який уже не може літати через травму. Глибинний зміст ховається в короткому сюжеті.

“Страта” — “фільм-притча про втрачену гармонію між людиною і природою”. У стрічці реакція різних людей на те, що в Києві, на вулиці Золототоріській спилують клена. Було прикро спостерігати за тим, як під час перегляду стрічки із залу вийшло троє глядачів, які навіть не намагалися заглибитися у сюжет.

“Трагічне кохання до зрадливої Нуськи” — екранізація оповідання “Граната на двох” Юрія Винничука. У фільмі розповідається про двох хлопчиків — Юрка і Грицька, закоханих у дівчину, набагато старшу від них. Хлопчаки не можуть змиритися із тим, що у Нуськи з'являється коханий. У стрічці є багато кумедних ситуацій, пов'язаних із Грицьком і Юрком, які не знають, як зарадити нещасливому коханням. У глядачів короткометражка викликала веселий сміх. Мені особливо запам'ятались слова з вірша: “Без тебе я — мов квітка без стебла..., без тебе я — мов борщ без буряка”. Кохання...

...До кінця останньої короткометражки досиділо тільки шестеро найтерплячіших глядачів, зокрема я та моя подруга. А на Майдані люди вистоюють до останньої хвилини.

Кому що, а курці — просо.

“Дуже красиве явище — повне сонячне затемнення, коли на небі з’являється сонячна корона”.

МІСЯЦЬ І СОНЦЕ — ЗАГАДКИ І РОЗГАДКИ

— *Василію Олексійовичу, як часто на Землі відбуваються сонячні та місячні затемнення?*

— Щороку відбувається щонайменше два затемнення Сонця, найбільш можлива кількість таких затемнень — п’ять. Затемнення Місяця може бути протягом року щонайбільше три, проте може не відбутися жодного. Число й послідовність цих явищ визначається взаємною орієнтацією у просторі орбіт Землі й Місяця, яка, до того ж, повільно змінюється, головним чином через зміни положення площини місячної орбіти та її параметрів, і швидкістю руху Землі й Місяця своїми орбітами.

Сумарне число затемнень не перевищує семи — або п’ять сонячних і два місячних, або ж чотири сонячні й три місячні. Найчастіше трапляються роки, протягом яких відбуваються по чотири затемнення — два сонячних і два місячних, як це було, скажімо, минулого 2010 року.

— *Які види затемнень та яка їх природа?*

— Затемнення Сонця бувають повні, часткові, кільцеподібні й так звані гібридні. Повне затемнення відбувається тоді, коли конус місячної тіні повністю перетинає земну поверхню. Діаметр цієї тіні відносно невеликий — не більше 300 км. Він переміщується по земній поверхні приблизно із західної частини горизонту до східної. Перебуваючи в межах цієї смуги, спостерігач бачить темний диск Місяця, що повністю закриває сонячний диск. Проте тривалість повної фази затемнення у місці спостережень невелика — щонайбільше 7 хвилин, набагато довше спостерігається часткове затемнення до та після повної фази, тобто, коли місячний диск поволи “насувається” на сонячний, а потім “сповзає” з нього.

Часткове затемнення спостерігається при цьому і поза межами смуги повної фази, у зоні місячної тіні, яка набагато ширша за смугу повної тіні, і може становити декілька тисяч кілометрів.

Але значно частіше, ніж повні, бувають “справжні” часткові затемнення, коли конус місячної тіні лише частково перетинає земну поверхню. Крім того, оскільки довжина конуса місячної тіні не перевищує приблизно 374 тис. км, то діаметр тіні на земній поверхні залежить від відстані між Землею і Місяцем на час затемнення. Як відомо, вона змінюється з рухом Місяця по його орбіті приблизно від 360 до 410 тис. км, а тому трапляється й так, що повна тінь земну поверхню не перетинає, і тоді у вузькій смузі поблизу прямої, що проходить через центри фігур Сонця, Місяця і Землі спостерігається так зване кільцеподібне затемнення Сонця. При цьому кутовий діаметр місячного диска менший, ніж сонячного, і під час найбільшої фази такого затемнення навколо місячного диска спостерігається світле кільце сонячного диска. Крім того, через сферичну форму земної поверхні розміри місячної тіні на ній теж змінюються при переміщенні конуса, тому трапляється, що в одній місцевості затемнення спостерігається як кільцеподібне, а в

“Дивлюсь, як простір гне свої підкови, туман галактик бачу за плечем. І хтось страшний, незнаний, загадковий в космічній пільмі цвохає бичем!”, — пише поетеса Ліна Костенко. Оті страшні й загадкові космічні сили завжди цікавили людину, і колись, замість недолугих телепередач, вона дивилася на небесний екран, спостерігала за сонячною грою, рахувала зорі...

Сучасна людина все рідше підіймає очі до неба, але завжди цікавиться сонячними і місячними затемненнями, коли поєднуються три сили — Місяць, Сонце і Земля.

інший — як повне. Це випадок гібридного затемнення. Повна тривалість сонячних затемнень не перевищує 2—2,5 години.

Затемнення Місяця теж бувають повними, коли Місяць повністю занурюється у земну тінь, і частковими, коли або частина місячного диска, або ж увесь він перебуває у півтіні. Півтінь при затемненнях утворюється тому, що кутові розміри сонячного диска приблизно такі ж, як і місячного при спостереженнях із Землі, або земного при спостереженнях із Місяця.

Під час повного затемнення Сонця можна спостерігати сонячну корону. Видимі кутові розміри Місяця лише трохи більші за кутові розміри Сонця, і у випадку повного затемнення Місяць повністю закриває лише диск Сонця, а кутовий розмір корони набагато більший (становить декілька діаметрів Сонця).

— *Яка наукова цінність затемнень?*

— Свою роль у розвитку небесної механіки та становленні наукової картини світу вони вже відіграли. Проте ще є декілька напрямків наукових досліджень, де спостереження затемнень дають корисні дані. Це, по-перше, дослідження сонячної корони під час повних затемнень Сонця. Її зовнішній вигляд залежить від розподілу щільності космічної плазми, тобто так званого сонячного вітру та від структури магнітного поля навколо Сонця.

Параметри цього “вітру” — швидкість руху плазми, розподіл концентрації частинок у ній, конфігурація магнітного поля у міжпланетному просторі — це дуже важливі параметри, які визначають так звану “космічну погоду”. Крім того, деяку цінність мають і кільцеподібні затемнення. Спостереження Місяця на тлі сонячного диска під час кільцеподібних затемнень надають можливість одержати дані щодо рельєфу його поверхні.

— *Пам’ятає своє перше сонячне затемнення?*

— У дитинстві — 15 лютого 1961 р., коли смуга повного за-

темнення проходила через південний схід України, а на решті території воно спостерігалось як часткове. Після цього найближче до території України пролягала смуга повного затемнення 11 серпня 1999 року, також відносно близько і 29 березня 2006-го. Часткові ж затемнення можна було спостерігати в нас значно частіше, останнє — 4 січня цього року, хоча, здається, мало хто його й помітив — було хмарно.

— *Яке затемнення — місячне чи сонячне — простіше спостерігати?*

— Місячне, адже воно спостерігається практично із будь-якої точки Землі. Проте людина має бути достатньо спостережливою,

2011-Й БАГАТИЙ НА ЗАТЕМНЕННЯ

Упродовж цього року відбудеться шість затемнень: чотири часткових сонячних і два повних місячних:

— часткове сонячне затемнення 4 січня — було видно в Європі, Африці, у Центральній Азії.

— часткове сонячне затемнення 1 червня — буде видно в східній частині Азії, у Північній Америці, Гренландії, Ісландії.

— повне місячне затемнення 15 червня — в Південній Америці, Європі, Африці, Азії, Австралії.

— часткове сонячне затемнення 1 липня — у південній частині Індійського океану.

— часткове сонячне затемнення 25 листопада — в найпівденнішій частині Африки, в Антарктиці, на о. Тасманія.

— повне місячне затемнення 10 грудня — в Європі, у більшій частині Африки, в Азії, Австралії, Тихому океані, у Північній Америці.

Повне сонячне затемнення на території України можна було спостерігати 30 липня 1954 року, 15 лютого 1961-го. Наступне повне сонячне затемнення буде нескоро — 20 квітня 2061 року в найсхіднішій частині нашої держави.

щоб помітити, як змінюється вигляд Місяця. Але місячні затемнення не такі вражаючі, як сонячні.

Дуже красиве явище — повне сонячне затемнення, коли на небі з’являється сонячна корона. Часткове особливо не вражає, навіть якщо й 90 % сонячного диска закрито — ефект не той.

Неозброєним оком спостерігати сонячні затемнення небезпечно — можна травмувати очі. Слід користуватися достатньо щільними світлофільтрами. Найкращі, доволі доступні зараз — плівки, вкриті шаром алюмінію, є у продажу. Підійде й темне ко-

Сьогодні читачам “Слова Просвіти” про природу сонячних і місячних затемнень, їх види та значення для розвитку наукового знання розповідає кандидат фізико-математичних наук, науковий співробітник астрономічної обсерваторії Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Василь ДАНИЛЕВСЬКИЙ.

льорове скло. Ми в дитинстві закопчували звичайне віконне скло над газовою лампою або свічкою й мали непоганий нейтральний світлофільтр для таких спостережень.

— *Які затемнення Вам запам’яталися?*

— 1999 року спостерігали сонячне затемнення у Румунії. Тоді пройшов дощ перед повною фазою і після неї, а затемнення вдалося зареєструвати. Ті спостереження ми виконували за допомогою спеціальних фотометрів із метою визначення діаметра Сонця. Місцеві мешканці теж цікавилися цим явищем, навіть роботу залишили і спостерігали, бо настали густі сутінки більше як на п’ять хвилин.

А 2006-го спостерігали повне сонячне затемнення в Туреччині — тоді з сусіднього села долинали крики, удари в барабани, народ боровся зі злими силами.

— *Як особисто Ви сприймаєте затемнення?*

ме. Коли ж вона знає, що саме відбувається, то і ставлення відповідне — її це принаймні не лякає. Знаю з досвіду — переважна більшість на затемнення реагує з цікавістю.

— *Говорять, що Місяць по-особливому впливає на людей.*

— На Землі щодоби відбуваються припливи та відпливи, обумовлені гравітаційним полем Місяця. Однак ці процеси безпосередньо впливають лише на тварин і людей, які живуть на узбережжі Світового океану. Правда, нібито є свідчення того, що в живій природі спостерігаються певні циклічні процеси, що в часі збігаються чи співмірні з синодичним періодом обертання Місяця (тобто зі зміною місячних фаз). Людство існує не одну тисячу років, вік Місяця набагато більший, але все ж його вплив не завадив людству створити сучасну цивілізацію. Звісно, що і Сонце, і Місяць на людину впливають, але ці процеси повинні бути предметом серйозних наукових досліджень, а не спекулятивних.

— *Яке Ваше ставлення до астрології?*

— Астрономія певною мірою завдячує своїм становленням астрології. Найдавніші спостереження за небесною сферою, за рухами світил, положенням зір накопичилися дуже давно якраз тими жрецькими, що складали гороскопи, тобто астрологами. У результаті ці знання лягли в основу астрономії. Звісно, ми не знаємо достеменно про справжній світогляд давніх астрологів і про їхнє ставлення до результатів їхньої “продукції”, але відомо, що середньовічні астрологи, наприклад Омар Хайям, виконували астрономічні, у сучасному розумінні, спостереження на високому тоді науковому рівні.

Один із найвидатніших астрономів-теоретиків у історії людства Йоганн Кеплер заробляв на життя складанням гороскопів, але його три відомі закони про рух тіл Сонячної системи — один із наріжних каменів у фундамента сучасної астрономії. Але в сучасну епоху астрологія — це вже поза межами здорового глузду. Варто було б фаховим історикам зайнятися астрологією та об’єктивно дослідити, чи хоча б колись справджувалися астрологічні передбачення. Хоча, думаю, що й тут можливі спекуляції.

— *До речі, астрологи говорять про особливу місію сонячних і місячних затемнень.*

— Сучасний рівень наукового знання доводить абсурдність усіляких астрологічних “прогнозів” і маніпулювання астрономічними термінами й поняттями. Але на цю “продукцію” чомусь є попит. Це, на превеликий жаль, свідчить, що далеко не всі “вчаться так, як треба”, хоча сучасне життя надає всі можливості для навчання і розвитку особистості.

Астрологія — це навіть і не релігія, бо релігія, що теж базується на вірі, — це усе-таки явище культури, вона сформувала моральні засади життя людського суспільства. А сучасна астрологія — це організоване задуранювання людей із комерційною метою.

Спілкувалася
Наталія АНТОНЮК

Євген БУКЕТ

Сонце — джерело тепла й світла, без яких виникнення та існування життя на Землі було б неможливим. Вплив Сонця на повсякденне життя кожної людини значно більший, ніж ми уявляємо. Така висока значущість Сонця — істотний стимул до розуміння того, як воно працює, чому змінюється і як ці зміни впливають на нас із вами і на життя на Землі.

Згідно з розрахунками науковців, протягом мільярдів років відбувається поступове збільшення світимості Сонця. Але, окрім цього, наше світило суттєво змінюється і за коротші проміжки часу. Найвідомішим періодом зміни Сонця є 11-річний сонячний цикл, упродовж якого Сонце проходить мінімум і максимум своєї активності. Усі ці зміни впливають на наше життя, але фізичні механізми їхнього впливу все ще залишаються невідомими.

ЩО ПРИХОВУЄ СВІТИЛО?

Пропорційно до 11-річного сонячного циклу змінюється кількість видимих сонячних плям. Сонячні плями — це темні ділянки на яскравому сонячному диску, в яких речовина холодніша, отже, ми бачимо її темною, як пляму на світлому сонячному диску. Чим більша кількість плям на Сонці, тим більша ймовірність визначити сонячні викиди, які впливають на космічну погоду. Однією з гіпотез, що пояснюють спалахи на Сонці, є замкнення силових ліній магнітного поля на окремих ділянках Сонця, що спричиняє сильний розігрів плазми (іонізованого газу) до таких температур, за яких починається термоядерна реакція, що призводить до термоядерного вибуху.

Потужність спалахів часто визначають за яскравістю виробленого ними рентгенівського випромінювання. Найсильніші сонячні спа-

лахи належать до рентгенівського класу X. До класу M належать сонячні спалахи, які мають потужність випромінювання в 10 разів меншу, ніж спалахи класу X, а до класу C — спалахи з потужністю в 10 разів менше, ніж спалахи класу M.

Якщо Сонце активніше, то в атмосферу Землі після вибуху потрапляє велика кількість заряджених частинок. У верхньому шарі атмосфери Землі — іоносфері — ці частинки спричиняють спотворення магнітного поля Землі, призводять до його не прогнозованих змін. Зокрема можуть виникати перешкоди в радіозв'язку, навігаційних системах суден і літаків, орбітальних супутників. Відомий інцидент, пов'язаний із виходом із ладу устаткування в результаті спалаху класу X на Сонці, був зафіксований 1973 року. Тоді магнітна буря ви-

кликала масові відключення електроенергії в Канаді. Без світла залишилися близько 6 мільйонів людей у провінції Квебек. А 18 лютого нинішнього року Китайське метеорологічне управління повідомило, що на півдні країни через сонячну активність класу X відбувалися збої короткохвильового радіозв'язку. Ще один сильний спалах був цьогогоріч 9 березня. Але науковці твердять, що він не міг стати прямою причиною землетрусу в Японії...

Сьогодні точно відомо, що після спалахів на Сонці самопочуття деяких людей із хронічними й важкими захворюваннями може погіршуватися, адже відбуваються магнітні бурі. Доведено й те, що для переважної більшості людей магнітна буря — це стрес. Вона може викликати також сонливість, швидку втому, зміну артері-

ального тиску, різкий головний біль, інсульт...

Також науковці проаналізували суспільні події протягом останніх 300 років. У роки підвищеної активності Сонця відбувалися війни, були епідемії. Тому песимісти твердять, що спалахи зірки з часом знищать усе живе на Землі.

Але оптимісти наполягають, що подібні балачки — повна нісенітниця, адже Сонце — дуже стабільна зірка. Проте вивчення процесів і встановлення причин, через які починається сонячний спалах, є одним із основних завдань сучасної фізики Сонця, яке все ще далеке від остаточної відповіді. А от завдяки сучасним технологіям сьогодні всі охочі мають змогу в режимі он-лайн переглядати статистику сонячних спалахів або за версією Національного космічного агентства США (sohowwww.nasa.com.nasa.gov), або російського проекту TECIC (www.tesis.lebedev.ru) і відкривати для себе приховані сторінки буття.

— *Говорять, що сонячне затемнення — особливий час, коли можемо змінити свою долю. Чи це справді так?*

— Сонячне затемнення відбувається на новий місяць, коли Земля, Місяць і Сонце знаходяться на одній прямій, і Місяць закриває (затемнює) повністю чи частково Сонце від спостерігачів на Землі. Поєднання сонячної та місячної енергії у цей період дуже інтенсивне й призводить до стиснення й ущільнення Землі та всього, що знаходиться на ній, зокрема й ваших думок. Думки матеріальні й мають більше шансів втілитися у життя саме у цей період.

Практика сонячного затемнення дає можливість позбутися страхів, негативних рис характеру (невпевненість, лінь, дратівливість тощо), які заважають духовному розвитку людини. Звільнившись від негативу і впустивши у своє життя позитивні думки й налаштувавшись на добре, ви можете змінити свою долю.

— *Як поводитися під час сонячного затемнення? Чи варто до нього готуватися психологічно?*

— Перед будь-яким затемненням добре витримати триденний піст, бути спокійним, не варто приймати важливих рішень. За півгодини до затемнення бажано запалити свічку, обійти з нею квартиру за часою стрілкою, читаючи молитву. Вогонь добре очищує будинок від негативної енергетики.

Перед моментом затемнення запишіть на папері те, що заважає вам жити, і що хочете змінити в собі (страхи, комплекси, сумніви), сповідуйтеся перед собою. Підбийте підсумки року, відстежте те, чого боїтеся, за що переймаєтеся. Наприклад, страх самотності призводить до самотнос-

ПОЗБУВАЄМОСЯ СТРАХІВ І СУМНІВІВ

Астролог міжнародної категорії, співзасновник Союзу астрологів України, голова Київської обласної організації САУ, засновник і видавець Всеукраїнського щорічного науково-популярного журналу “Астрологічний календар для України” Олена ОСИПЕНКО впевнена, що затемнення — унікальний шанс для кожного змінити свою долю.

Після сонячного затемнення у першу годину першого місячного дня напишіть конкретний список бажань на рік.

— *Чи впливає місячне затемнення на наше майбутнє? Чи безпечно спостерігати за цим явищем?*

— Місячні затемнення відбуваються під час повного Місяця, коли Місяць повністю або частково потрапляє у тінь Землі. У цей період емоції досягають кульмінації і жадають вивільнення. У період місячного затемнення найкраще позбуватися страхів і сумнівів, комплексів і слабкостей, а також шкідливих звичок (паління, алкоголізму, ігromанії) та інших видів залежності.

Місячне затемнення — красиве явище природи, спостерігати за ним зовсім безпечно.

— *Вважають, що народитися в день затемнення — знак фатальності. Можете уточнити, яка доля очікує тих людей, які народилися під час сонячного та місячного затемнень?*

— У цих людей менше свободи вибору протягом життя, вони мають схильність потрапляти в екстремальні ситуації. У їхньому житті є певна міра фатальності. Переважно — це яскраві особистості, які часто залишають слід в історії. І залежно від того, яким силам вони служать, такий слід вони й залишать.

У період затемнень народилися: російський імператор Павло І, теоретик марксизму Карл Маркс, неординарна людина Григорій Распутін, убивця президента Кеннеді Лі Гарві Освальд, колишній міністр внутрішніх справ України Юрій Кравченко, Папа Римський Іоанн Павло ІІ — Кароль Войтила.

— *У багатьох культурах сонячні й місячні затемнення вважали провісниками катастроф і нещастя. Чи справді негативні явища у суспільстві пов'язані із затемненнями?*

— Енергія Місяця і Сонця в період сонячного й місячного затемнення негативно впливає на психіку, особливо неосвічених людей — можливі депресії, неусвідомлені страхи, сплески агресії. У ці періоди астрологи не рекомендують починати нові справи, підписувати угоди й інші важливі документи. Випробовування ядерного реактора, яке призвело до аварії на ЧАЕС, почалося у період місячного затемнення. За свідченнями очевидців, початку аварії сприяла нервова обстановка в реакторному залі.

Спількувалася
Наталія АНТОНЮК

КІНЕЦЬ СВІТУ ВІДКЛАДЕНО НА ТИСЯЧУ РОКІВ

Євген ЦИМБАЛЮК,
Рівненська обл.

Ця дата зафіксована в книзі “Прогностікон” від 1594 року, в якій автор Ян Лятош (Лятошинський) намагався заглянути в майбутнє. До речі, небезпечно.

Як зазначає доктор філософських наук, проректор “Острозької академії” Петро Кралюк, який керує дослідженням із вивчення спадщини польського науковця, Лятош напроорокував військової успіх Персії у боротьбі з Османською імперією на початку XVII століття. Також спрогнозував перемогу Римської імперії над Османською, внаслідок чого остання близько 1700 року мала втратити Австрію і частину Угорщини, що так і трапилося. За умовами Карловицького мирного договору (1699 р.) цей факт справді відбувся.

Можливо, Ян Лятош є автором й інших пророцтв. Про це довідаємося при детальнішому вивченні його творів. Зокрема й “Прогностікону”, який плану-

У Національному університеті “Острозька академія” розпочалося дослідження творчої спадщини Яна Лятоша (1539–1608 рр.), відомого польського астролога, математика, філософа, особистого лікаря князя Василя Костянтина Острозького. На початку цих досліджень науковці натрапили на несподіваний прогноз для людської цивілізації — кінець світу настане 3036 року.

ють цьогогоріч перевидати, хоча це досить важко, бо написаний він не простою латиною, а так званою “варварською”, як її вже охрестили науковці.

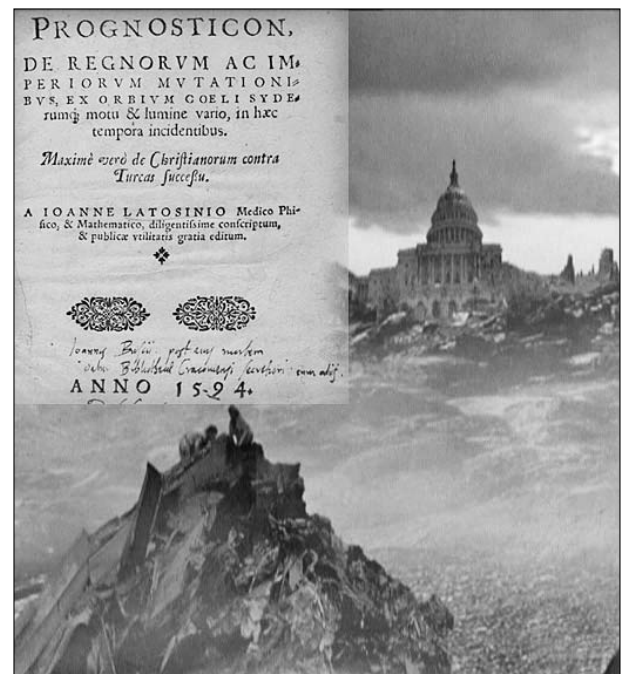
У “Прогностіконі” вони натрапили на факт імовірного кінця світу, який Лятош визначив за допомогою астрономічних розрахунків. Цікаво також інше — середньовічний доктор медицини, філософії, математики, магістр астрономії стверджує, що апокаліпсису передуватимуть катастрофічні події, які розпочнуться 2511 року. Вірити чи не вірити в ці факти — особиста справа кожного.

Навчався Ян Лятош у Краківському та Падуанському університетах. Тривалий час був деканом медичного факультету Краківського університету. Саме

тоді відкрито протестував проти введення нового календаря Папи Григорія XIII.

Через конфлікт змушений був залишити Краків й останні десять років свого життя провів у Острозі. В Острозькій академії викладав медицину й астрономію. Побутує наукова думка, що саме завдяки Лятошу навчальний заклад в Острозі став першістю медичних закладів серед східних слов'ян.

Помер він 1608 року в Острозі. До середини XX століття зберігалася його могила, але у 1960-х роках радянська влада зруйнувала старий цвинтар, і нині відоме лише приблизне місце заховання Яна Лятоша — біля Острозької академії.

Армагедон Яна Лятоша зафіксований 3036 роком у книзі “Прогностікон” (Краків, 1594 р.)

Євген БУКЕТ,
фото Олександра ЛИТВИНЕНКА

НАТХНЕННІ ГАЙДАМАЦЬКИМ ДУХОМ

Чи тече в моїх жилах бунтівна гайдамацька кров? Достеменно не знаю, адже не збереглося переказів про участь моїх безпосередніх прашурів у Коліївщині. Хоча мені відомо, що вже три століття мій рід живе в селі Грузькому на Київщині, а 1772 року, через чотири роки після завершення славетного повстання, оспіваного Тарасом Григоровичем Шевченком, поміщик Харлінський просив Коденську судову комісію не карати за масову участь у Коліївщині мешканців Грузького, “бо нікому буде обробляти землю”.

Родом із мого рідного села був славетний гайдамацький ватажок Іван Бондаренко. Сьогодні я так само, як і він, “приїхав до Грузької, до матері в гості” і пишу ці рядки. 1768 року, саме у розпал повстання, моє село хотіли спалити московські гусари, але гайдамаки відбили напад і знищили ворогів у лісі, що давня називається “Обідне”. Пам'ять про цю подію односельці ще й досі бережуть у піснях, а крім того намагаються й у інший спосіб пошанувати найвидатнішу людину, народжену тут, “між ярів глибоких”. З 2004 року в селі діє громадська організація “Грузецьке земляцтво імені Івана Бондаренка”, а від 2009 року кожну четверту суботу вересня розігрується футбольний кубок імені славетного односельця.

Не лише грузчанці, а й мешканці майже всіх сіл на території сучасного Макарієвського району під час Коліївщини були у кількатисячному гайдамацькому війську 22-річного полковника Бондаренка. Але під час храмового свята в Макарові, у переддень наступу на одну з найбільших фортець Київського Полісся — Чорнобиль, ватажка схопили зрадники — корнинські надвірні козаки на чолі з Данилом Щербинюю, підкуплені поляками. Тож не випадково саме тут, у Макарові, нинішньому районному центрі, 27 травня відбулося нагородження переможців літературного конкурсу до 265-річчя з дня народження гайдамацького ватажка Івана Бондаренка.

Проведення конкурсу ще на початку лютого ініціювали Київська обласна організація Національної спілки краєзнавців України, київське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Тараса Шевченка, Всеукраїнський культурологічний тижневик “Слово Просвіти”,

Любов Голота і Євген Букет вручають нагороду переможниці конкурсу Паші Гран

Макарівський районний центр творчості дітей і юнацтва імені Данила Туптала та районна газета “Макарівські вісті”. До 1 травня оргкомітет приймав роботи на поштові адреси організаторів та електронну скриньку. Зважаючи на складну тему, яка потребувала не лише письменницького таланту, а й дослідження долі маловідомої історичної особи, на конкурс надійшло лише 17 робіт. Журі, яке очолювала головний редактор тижневика “Слово Просвіти”, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка Любов Голота, визначило переможців. Ними стали: Паша Гран з с. Леонівки Макарієвського району (I місце), житомир'янин, студент-другокурсник Київського національного університету ім. Т. Шевченка Сергій Чапля (II місце), Олена Щербій, учениця 10 класу з с. Ситняки Макарієвського району (III місце). Також журі відзначило заохочувальними призами Аю Стеценко та Ірину Паламар з с. Грузького, Оксану Філатенко з с. Королівки Макарієвського району та Юлію Бойко (Дьячищенко) з м. Біла Церква. З їхніми роботами ви можете ознайомитися на нашому сайті. Цікаво, що завдяки тижневику “Слово Просвіти” конкурс став справді всеукраїнським. Адже окрім Київщини, в ньому взяли участь мешканці Ав-

тономної республіки Крим, Харкова, Донецької, Житомирської, Луганської, Рівненської областей.

На урочисте спільне засідання літературної студії “Сузір'я”, краєзнавчого клубу “Пошук” і етнографічного гуртка “Дивокрай”, присвячене оголошенню результатів літературного конкурсу до 265-річчя з дня народження гайдамацького ватажка Івана Бондаренка, в ЦТДЮ ім. Данила Туптала зібралися запрошені учасники конкурсу, учні шкіл, представники громадськості Макарієвщини, а також гості. Ще до початку всі охочі мали можливість оглянути експозицію музею Святителя Димитрія Ростовського, що знаходиться в центрі творчості.

Засідання розпочалося “Молитвою Святителя Димитрія за Макарів”, яку виконала Наталя Силакова. Вірші учасників конкурсу Ірини Паламар і Паші Гран читали вихованці гуртка “Дивокрай” — учні другого класу, справжню козацьку пісню подарував бандурист Олександр Третяк — учасник відомого ансамблю “Козацькі джерела”. Члени Національної спілки краєзнавців України Ігор Годенков — директор ЦТДЮ ім. Данила Туптала, Діна Нетреба — керівник клубу “Пошук” і Петро Сухенко — головний редактор газети “Макарівські вісті” отримали Подяки від голови НСКУ,

Академіка НАН України, Героя України Петра Тронька. Дипломи і подарунки — книжки від Видавничого центру “Просвіта” та грошові премії від спілки краєзнавців переможцям конкурсу вручила голова журі Любов Голота. А ведучий заходу Ігор Годенков вручив членські квитки ВГО “Конгрес літераторів України” Паші Гран, Галині Герасименко і Світлані Ходаківській. Також переможців, учасників і організаторів конкурсу привітав заступник Макарієвського селищного голови Володимир Круподеря. Він відзначив ЦТДЮ ім. Данила Туптала грамотою Макарієвської селищної ради за організацію і проведення конкурсу.

Позитивні емоції переповнювали всіх присутніх. Дух гайдамацької боротьби за правду і волю дивовижно вплинув на кожного учасника засідання в Макарієвському центрі творчості. Яке місце в історії України належить Коліївщині? За що покляли голови двадцятирічні ватажки-повстанці в далекому XVIII столітті? Вони хотіли, щоб українці були господарями на своїй землі, щоб не було ані соціального, ані релігійного, ані національного гніту. Молодь завжди вірить, що може змінити світ. Тому-то 28-річний полковник Максим Залізняк і говорив московському генералу Кречетнікову: “Про нас ще співатимуть пісені”. І був правий! Я переконаний — якби тоді не було Коліївщини, сьогодні не було б української держави.

Після двотижневих тортур і допитів у Корнині Івана Бондаренка, закутого в кайдани, вели через села і містечка його недавньої вольниці до Чорнобиля. Там, між селами Залісся і Запілля, поляки “вивели Бондаренка на високу могилу. Тепер дивись, Бондаренку, на свою Вкраїну!” і привселюдно четвертували його. Після цього “розлетівся Бондаренко, як білее пір'я”. Як влучно зауважила у своєму виступі Любов Голота, саме в цей, останній рядок пісні народ закрив найглибший зміст: Іван Бондаренко і його брати-гайдамаки посіяли білим пір'ям серед народу віру в справедливість, у можливість майбутнього припинення беззаконня. Тому дух Коліївщини витатиме над Україною завжди, а особливо тоді, коли новітні “магнати”, забувши уроки історії, знову захочуть впрягти в ярмо вільний козацький народ.

ТИЖНЕВИК ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА»
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

АНОНС

ПЕРЕДПЛАТА НА 2-ге ПІВРІЧЧЯ
Ви — зі “Словом Просвіти”, бо це — ваша газета!

Вартість передплати
(з доставкою і поштовими витратами):

Поштовий індекс — 30617, сторінка 63 в “Каталозі”

на 1 місяць
на 3 місяці

4 грн 77 коп.
13 грн 71 коп.

на півроку **25 грн 77 коп.**

Засновник:
Всеукраїнське
товариство “Просвіта”
імені Тараса Шевченка
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 4066
від 02.03.2000 р.

Шеф-редактор
Павло МОВЧАН

Головний редактор
Любов ГОЛОТА
Редколегія
Любов ГОЛОТА (голова),
Ярема ГОЯН,
Павло МОВЧАН,
Олександр ПОНОМАРІВ,
Іван ЮЩУК

Заступники головного редактора
Петро АНТОНЕНКО
279-49-47,
Євген БУКЕТ
279-39-55

Заступник головного редактора
з виробничих питань
Наталія СКРИННИК
278-01-30 (тел./факс)

Відповідальний секретар
Ірина ШЕВЧУК

Відділ просвітнянської роботи
Надія КИР'ЯН

Відділ культури
Микола ЦИМБАЛЮК
279-49-47

Відділ літератури
Марія КУЧЕРЕНКО
270-55-57

Відділ коректури
Тетяна ЩЕРБАК
278-63-69

Комп'ютерна верстка
Ірина ШЕВЧУК,
Олег БЕССЬКИЙ
278-63-69

Кореспонденти
Наталія АНТОНЮК,
Уляна ВОЛІКОВСЬКА

Черговий редактор
Уляна ВОЛІКОВСЬКА

Бухгалтерія
279-41-46

Адреса редакції:
вул. Хрещатик, 10-Б,
м. Київ, 01001

E-mail: slovo_prosvity@ukr.net
<http://slovoprosvity.org>

Видруковано з готових
фотоформ на комбінаті
“Преса України” у середу.
Зам. № 3301222
Наклад у червні — 25 500

Листування з читачами —
тільки на сторінках газети.

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Редакція залишає за собою право
редагування та скорочення текстів.
Редакція не завжди поділяє
погляди своїх авторів.
При використанні наших публікацій
посилання на “Слово Просвіти”
обов'язкове.

Індекс газети
“Слово Просвіти” — 30617

